

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

op. izdaja ob 4. zjutraj, am.
Stane mesečno Din 25,-; za leto
semestvo Din 40,-; neobvezno.
Oglaš. po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Kraljeva ulica št. 5/L.
Telefon št. 3074, ponoči tudi
št. 3034.
Rekopis se ne vrača.

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3034.
Upravni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 3036.
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 23 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštenskem črt. zavodu: Ljubljana
št. 11.443 — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.441.

Ljubljana, 12. oktobra.

Napovedovalo se je, da bo Venizelos v Beogradu ostal samo en dan in da bodo pogajanja z našimi državni obsegala v bistvu samo izpolnitev tega, kar sta se grški premier in dr. Marinković že dogovorila v Parizu. V resnici pa je ostal mnogo dlje in je odšel šele tretji dan v Atene; iz tega in iz podrobnih poročil se razvidi, da so pogajanja med njim in Šumenkovičem ipak morala razčistiti še marsikaj, preden se je doseglo soglasje.

Komunike, ki se je izdal po zaključnih pogajanjih in izjave, ki jih je podal Venizelos novinarjem, pripovedujejo samo, da se je dosegel sporazum v vseh poglavitnih vprašanjih in da so ostale samo še nekatere podrobnosti, ki pa se ne tičejo več načelnih, marveč samo tehničnih strani, tako da jih bodo mogli eksperti sami urediti brez posebnih težav.

Dobri dve leti je tega, kar se je že dosegel sporazum med našo kraljevino in Grčijo in se je o sporazumu podpisal protokol, prav kakor to pot. Toda ta protokol se ni uveljavil, ker je general Pangalos, katerega diplomatije so ga podpisali, poprej odletel s svojega diktatorskega mesta, nove vlade pa niso hotele priznati njegovega dela, češ da žali in omejuje grško suverenost. Naše vnanje ministrstvo se je trdovratno upiralo, priznati grško stališče in pristati na revizijo s Pangalosom sklenjenega sporazuma. Pogajanja in sporazum, sklenjen z Venizelosom, pričajo, da smo od svojega odklonilnega stališča ipak odnehali; zatrjuje pa se, da se je to zgodilo v taki formi, ki se da spraviti v soglasje z našim principijelnim stališčem, da dogovori med državami ne vežejo samo one vlade, ki ga je sklenila, marveč tudi sledeče vlade, ki po vrsti prevzemajo oblast.

Danes je seveda ta zadeva samo še historičnega pomena, saj je prijateljska pogodba parafirana in gotovo se moramo zavesti, da bo Venizelos na krmilu še lep čas ter mogel ne le čez mesec dni v Atenah slovesno podpisati definitivno obliko pakta, marveč tudi pričeti z realizacijo njegovih stvarnih določb. In to je na njem najvažnejše.

Sedaj nas seveda zanima vsebina doseženega sporazuma. Običajno se tekst objavlja šele takrat, kadar je redigiran in podpisan že njegova definitivna oblika. V našem slučaju pa ne gre samo za prijateljski pakt, marveč tudi za stvarni sporazum, ki naj uredi vprašanja, ki so bila sporna ter neurejena že dolgo vrsto let, prav za prav ves povojni čas. Zato naša javnost bolj kot sicer v takih prilikah želi, da je čim prej informirana o vsebini doseženega sporazuma. Po nekaterih vesteh se bo kljub temu njegovo besedilo objavilo šele takrat, ko se slovesno podpiše v Atenah, v nasprotju z njimi pa se poroča, da se bo po Venizelosovih izjavah objavil v nekaj dneh. Razlog za odlaganje objave more imeti le oni, ki se boji javne kritike, tedaj v slučaju, da pakt vsebuje neugodne določbe.

Iz dosedanjih izjav ne moremo o podrobnostih sporazuma ničesar sklepati. Interesantno je le, da Venizelos na vprašanje novinarja, če dovoli Grčiji za slučaj vojne prevoz vojnega materiala preko Soluna, ni odgovoril. O istem problemu pa pišejo grški listi konkretno in trdijo, da se Jugoslaviji prevoz ne dovoli, ker bi sicer na primer v slučaju, da imamo vojno z Italijo, Grčija prišla v nepripleh s svojo nevtralnostjo. Tu bi nas tedaj silno zanimalo izvedeti čim prej točne določbe v vprašanju, ki je za nas gotovo vitalnega pomena.

Venizelos je napovedoval tudi prijateljski pakt s Turčijo; za tega pa je treba še obilo stvarnega sporazuma v zadevah, ki se tičejo begunskega vprašanja. Bolj pa nas zanimajo Venizelosove izjave glede sličnega pakta z Bolgarijo. Iz njih se vidi, da faktično med Atenami in Sofijo pogajanje še ni. Največja ovira za prijateljske odnose med obema državama je vprašanje gospodarskega dohoda Bolgarije na Egejsko morje. Neullyska mirovna pogodba je prvotno sicer nalagala Grški obveznost, da da Bolgariji gospodarski dostop do Egejskega morja preko svojega ozemlja v Dedeagaču, toda poznejše spremembe, ki jih je povzročila grško-turška vojna, so nato ugodnost v korist Bolgariji pozabili in danes nimajo Grki nikake pravne obveznosti v tem pogledu. Dedeagač je primitivna luka, po svoji legi precej neprimerna, ker leži preveč na vzvodu in je dostop do nje dober edino po dolini Marice. Zato je gotovo primernejše, da dobi Bolgarija olajšave za promet preko Soluna, do koder bi bil iz zapadnega niženega ozemlja po dolini Strume zelo ugoden dostop. V tem smislu se je izjavil tudi Venizelos.

Nas pri tem zanima, v koliko ima Grčija pri teh projektih prikriti namen. Ne le Jugoslavijo, marveč tudi Bolgarijo, navezati na Solun. Zdi se, kakor bi ji bilo všeč, da se medsebojno kontrolirata v svojih eventualnih aspiracijah, se pa hkrati tudi slabita, kar je Grkom

Nova beograjska kombinacija o rešitvi krize

Zanimive informacije „Vremena“. — Koroščeva vlada se bo po Novem letu umaknila nevtralni volilni vladi

Beograd, 12. oktobra p. Današnje „Vreme“ beleži komentarje političnih krogov o znanih izjavah, ki jih je podal kralj Aleksander londonskemu „Daily Telegraphu“. Po zadržanju „Vremena“ se more iz teh izjav sklepati, da so se odločilni krogi odločili k poskusu, rešiti politično krizo v okvirju sedanjih ustave. Revizija ustave po teh informacijah zato sedaj ni neposredno aktualna, ampak je šele vprašanje prihodnosti, ki bo postalo morda pereče po sestanku nove Narodne skupščine.

Kljub temu pa pričakujejo beograjski politični krogi, da se bo reševanje krize nadaljevalo v nekoliko hitrejšem tempu. „Vreme“ poroča o tem: „Narodna skupščina bo nadaljevala svoje delo in sprejela proračun za l. 1929-30. To pa ne pomeni, da v parlamentu ne bo nobenih izjem. Zahteva KDK, naj se dr. Perić umakne z mesta predsednika skupščine, bo rešena na ta način, da se dr. Perić sam umakne. Dr. Perić izjavlja, da mu je potreben daljši odmor. Na njegovo mesto naj bi prišel kdo izmed osebnosti, ki so se vedno izjavljale za sodelovanje s KDK, ali pa kakšna indiferentna osebnost, ker bo doba skupščinskega dela zelo kratka in bo trajala najdalje do početka februarja. V tem času naj bi se sprejeli proračun in nekateri manjši zakoni, nato pa bi se pristopilo k sestavi nove vlade.“

Že prej pa bodo, zatrjuje dalje „Vreme“, izvršene spremembe tudi v vladi dr. Korošca. In sicer spremembe, ki bodo pomenile radikalnejši prehod k po-

polni likvidaciji nastalih sporov. Prišlo bo do značilnih izprememb v dveh najjačjih vladnih skupinah, radikalni in demokratski. Namesto oseb, ki so se v teh skupinah mnogo eksponirale pred 20. junijem in pozneje za politiko, ki jo je izvajal Velja Vukičević, bodo prišle druge osebe, ki so se manj ali pa nič eksponirale za to politiko. Tako bi iz vlade izstopil tudi g. Milan Grol, ki se po svojih zadnjih izjavah smatra v Zagrebu kot eden najbolj aktivnih pobornikov sedanje vlade. Tako rekonstruirana vlada dr. Korošca bo sprejela proračun, nakar se bo umaknila nevtralni vladi, ki bi izvedla volitve.

Volitve, ki bi se po informacijah „Vremena“ imele izvršiti v početku pomladi, bi vodila nevtralna vlada avtoritet, politično popolnoma brezbarvna. V to vlado ne bi stopil noben strokovnjak, ki je bil kandidiran ob priliki poizkusov generala Hadžića, da sestavi nevtralno vlado. Kakor se trdi, bi predsedstvo vlade dobilo neki zelo ugleden profesor beograjske univerze, člani njegovega kabineta pa bi bili večinoma sedanjí še višji administrativni edinci. razen njih pa tudi nekoliko univerzitetnih profesorjev iz Zagreba in Ljubljane. Na ta način bi v nekoliko mesecev prišli do nove Narodne skupščine, dočim bi bil nadaljnji razvoj položaja odvisen od grupacije strank, ki se bodo formirale v novi skupščini. Šele tedaj se bo moglo misliti na revizijo ustave, ki naj definitivno likvidira vse spore.

Narodna Odbrana in kriza narodnega edinstva

Interesantna informacija o stališču Narodne Odbrane glede razpusta Narodne skupščine in razpisa volitev

Beograd, 12. oktobra, n. Iz verodostojnega vira je prejel vaš dopisnik sledečo zanimivo informacijo:

„V prošlih dneh so se vršila pri vodstvu Narodne Odbrane posvetovanja o težki nacionalni krizi, ki je nastala med narodom po dogodkih 20. junija. Informacije, ki jih prejema Narodna Odbrana iz vseh delov države, soglašajo v tem, da ideja narodnega edinstva ni bila še nikdar tako ogrožena, kakor je sedaj, ko hegemonistični režim brezobzirno nadaljuje svojo pogubno politiko ter skuša svoje partizanske interese pokriti s plaščem državnih interesov. S posebnim povdarkom se je pri tem naglašalo, da so v prečasnih krajih baš najzaslužnejši in najzanesljivejši nacionalni elementi v vrstah KDK, kar že na sebi najodločnejše desavurira trditve režimskih eksponentov, da delovanje KDK ni v skladu z interesi naroda in države. Opozorjeno je bilo dalje na dejstvo, da dosedanj nastopi Narodne Odbrane povodom kritičnih dogodkov v državi niso bili najsrečnejši in so pri vsej do-

bri volji mogli biti krivo tolmačeni. Narodna Odbrana pa bi morala v interesu najdražjih nacionalnih dobrin, ki so ogrožene, pogumno nastopiti, brez ozira na levo in desno. Po temeljiti debati, ki je bila proglašena za tajno, je bilo ugotovljeno, da Narodna Odbrana po dogodku 20. junija in po vsem, kar se je od takrat v naši državi razvilo, ne vidi nobene druge poti za sanacijo razmer, kakor da se predvsem razčisti politična situacija. To pa je mogoče edino na ta način, da se sedanja Narodna skupščina razpusti ter izvršijo svobodne volitve, ki edino ustvarjajo možnost, da se zopet sestanejo zastopniki celega naroda ter sporazumejo o takih reformah našega državnega in narodnega življenja, ki bodo za vedno napravile konec tragičnim in usodopnim konfliktom ki pretresajo temelje Jugoslavije. Sklenjeno je bilo, da se o stališču Narodne Odbrane sestavi memorandum, ki bo izročen merodajnim faktorjem.“

Posvetovanja režimskih prvakov

Beograd, 12. oktobra p. Dr. Korošec je danes skoraj ves dan nadaljeval svoja posvetovanja s šefi režimskih strank. Posebno dolge konference je imel z Veljo Vukičevićem, s katerim se je sestel dopoldne in popoldne. Po popoldanskem sestanku je Velja Vukičević ob 5. odšel na dvor, kjer je ostal do 6. zvečer. Med tem pa se je dr. Korošec sestel z dr. Spahom. V ospredju je še vedno nerešeno vprašanje naslednika dr. Perića za mesto skupščinskega predsednika. Danes so v političnih krogih označevali kot najresnejšega kandidata bivšega ministra Mišo Trifunovića.

Tudi v Beogradu se rušijo hiše

Beograd, 12. okt. 6. Na oglu Gledališke ulice in ulice Carja Dušana se je zrušil strop prizemnih prostorov. Tronadstropna hiša je bila zgrajena pred enim letom, v prizemlju pa so se nahajali prostori slaščiarnice. Ko so gostje z osobjem opazili, da preti nesreča, so naglo zapustili lokale. Kakor na povelje se je takoj nato zrušil cementni strop ter uničil vse lokale. Na mesto nesreče je prispela komisija, ki bo ugotovila vzrok nesreče.

gotovo prijetnejše, nego da bi se Bolgari sami preveč udomačili v Dedeagaču, Jugoslovenci pa v Solunu. Spričo tega se tudi nas tiče takтика, ki jo bodo uporabljali Grki v svojih bodočih pogajanjih z Bolgari.

Gotovo bo in v interesu stabilizacije političnih razmer na Balkanu, ako sledi parafiranju in podpisu provizornega sporazuma čim prej definitivna pogodba, seveda premisami, da so njene določbe v skladu z našimi interesi in potrebami.

Seja demokratskega kluba

Beograd, 12. okt. p. Danes popoldne od 5 do 8. se je vršila seja poslanskega kluba Davidovičev demokratske stranke. O seji je bil izdan sledeči komunik: „Na današnji seji je demokratski poslanski klub po poročilu predsednika Ljube Davidovića in po debati soglasno sklenil, da smatra za neobhodno potrebno, da sprejme Narodna skupščina kot najnujnejše sledeče zakone: Zakon o regulaciji kmečkih dolgov, zakon o pobijanju korupcije, zakon o ureditvi agrarnih odnosov v Dalmaciji, zakon o begluskih uredbah v Bosni in Hercegovini, zakon o likvidaciji veleposestev v Vojvodini, zakon o agrarnih odnosih v Južni Srbiji in zakon o občinah. Razen tega se je vršila razprava o položaju v onih okrožjih, kjer vlada pomanjkanje. Sklenjeno je bilo, da se skliče za 27. oktober v Beograd skupna seja poslanskega kluba, širšega glavnega odbora ter centralnih odborov za mesto Beograd in Zagreb.“

Volilna borba v Splitu

Split, 12. okt. 6. Zaradi kandidatne liste, ki jo je postavila HSS za občinske volitve v Splitu, je došlo do nezadovoljstva tako med pristaši federalistov, kakor tudi med privrženci HSS same. Federalisti zahtevajo, naj bi lista imela tudi zastopnike inteligenčnih krogov, dočim je vodstvo HSS v Zagrebu kandidiralo predvsem kmete in delavce. Med meščanstvom, ki je prvotno odklanjalo listo bivšega župana dr. Tartaglije, je zastran tega nastal preokret in so gospodarski krogi sklenili podpirati kandidatno listo dr. Tartaglije.

Poseti diplomatov pri dr. Šumenkoviću

Beograd, 12. oktobra p. Namestnika zunanjega ministra dr. Šumenkovića je posejlo danes večje število diplomatov, ki so se informirali o prijateljski pogodbi, ki je bila včeraj sklenjena med Jugoslavijo in Grčijo.

Maršal Franchet d'Esperey pride v Ljubljano

V Sloveniji ostane dva ali tri dni, da si ogleda naše najlepše in najzanimivejše kraje

Beograd, 12. oktobra, p. Slavni zapovednik zavezniških armad na solunski fronti francoski maršal Franchet d'Esperey, ki se je udeležil proslave prebitja solunske fronte v Beogradu, je iz Beograda odpotoval v Južno Srbijo in od tam v Solun. Maršal, ki je, kakor znano, tudi častni vojvoda naše armade, si ogleduje nekdanja bojišča ter ga narod povsod navdušeno pozdravlja. Posebno krasen sprejem so mu priredili v Skoplju, kjer je prebivalstvo tekmovalo, da izkaže svoje simpatije ne le za službenemu vojskovodji, temveč tudi celemu francoskemu narodu. Iz Soluna se maršal Franchet d'Esperey vrača

čez Bitolj ter si ogleda tudi še nekatere druge kraje naše domovine. Na povratku v domovino pride maršal Franchet d'Esperey tudi v Slovenijo, katere naravne krasote si že dolgo želi ogledati. Po dosedanjih dispozicijah se pripelje maršal, ki je gost našega kralja in katerega obisk v naši državi seveda nima nikakega političnega, temveč strogo vojaški značaj, sredi prihodnjega tedna preko Zagreba v Ljubljano ter ostane v Sloveniji dva do tri dni. Iz Ljubljane si bo ogledal najlepše in najinteresnejše kraje naše ožje domovine ter se bo potem vrnil naravnost v Pariz.

Seje Narodne skupščine zopet odgodene

Včerašnja seja je bila zgolj formalnega značaja. — Vlada ni pripravila nobenega gradiva ter je seje odgodila do srede.

Beograd, 1. oktobra, p. Danes se je po več kot enomesečnem odmoru zopet sestala okrnjena Narodna skupščina. Skupščinska dvorana je nudila staro sliko. Vrzeli, ki so nastale po odhodu KDK, skušajo izpolniti radikali, demokrati in klerikanci, dočim predstavljajo opozicijo maloštevilni zemljoradniki na skrajni levi. Kljub temu pa je skupščinska dvorana zvela praznota. Vlada poslancu namreč kažejo toliko vnuemo za skupščinsko delo, da po veliki večini sploh ne prihajajo k seji. Tudi na današnji seji jih je manjkala skoraj polovica.

V ostalem se današnja seja tudi po poteku ni razlikovala od prejšnjih. Vlada poslanci tvorijo vladno glasovalno masino, zemljoradniki pa delajo hrup, da na ta način dokumentirajo svojo ostro opozicijo. Le mestoma je bila seja nekoliko viharna, sicer pa je potekala zelo monotono in je bila zgolj formalnega značaja. Koliko važnost polaga vlada na delo Narodne skupščine, se vidi tudi po tem, da so bile skupščinske seje ponovno odgodene do prihodnje ere.

Seji, ki je trajala o 10.45 do 13., je predsedoval prvi podpredsednik posl. Kujundžić. Po prečitavanju zapisnika je zahteval besedo zemljoradnik Čeda Kokanović, ki je v daljšem govoru protestiral proti nedelavnosti Narodne skupščine, češ, da ni bilo še nikdar slabše Narodne skupščine, kakor je sedanja. „Javno lažete narodu, da boste rešili najnujnejše probleme,“ je zaključil Kokanović svoj govor.

Predsedujoči je nato prečital razna poročila, prošnje in priitobe. Med drugim je poročal, da je vlada predložila v ratifikacijo trgovske pogodbe z Albanijo, Egiptom in z Latiskio ter Estonko. Vlada večina je sklenila, naj se ratifikacija izvede po skrajšanem postopku in je bil pred zaključkom seje izvoljen skupščinski odbor pod predsedstvom dr. Vase Jovanovića, da pregleda predložene pogodbe.

Nato je sledila kratka razprava o podpori krajam, ki so prizadeti po vremenskih katastrofah. Zemljoradnik Voja Lazić je pri tej priliki kritiziral, da se vlada za kmečko prebivalstvo sploh ne briga. V dokaz je navajal, da skupščinski odbor, ki bi moral razprav-

lati o zakonskem načrtu za razdolžitev kmetov, do danes ni imel še niti ene seje. Predsedujoči se je izgovarjal, da odbora ne more prisiliti k delu. Voja Lazić ga je zavrnil: „Vaša vladna večina je dostojna Koroščevi vladi. Tudi vlada nič ne dela.“

Nato je ponovno govoril posl. Čeda Kokanović, ki je protestiral proti kršitvi posl. vnanika, ker minister agrarne reforme ni zvalj zadnjega sklepa Narodne skupščine, da mora v treh dneh predložiti zakon o dalmatinskem agraru.

V daljšem govoru je nato Voja Lazić zahteval od skupščinskega predsednika pojasnilo, kako je mogel dovoliti finančnemu ministru dr. Subotiću, da je držal v dvorani Narodne skupščine političen shod radikalne stranke. Predsednik se je izgovarjal, da to ni bil shod, marveč da so si seljaki le ogledali Narodno skupščino ter da jim je finančni minister pri tej priliki razlagal, kako je bil izvršen zločin 20. junija.

Ponovno je povzel besedo Čeda Kokanović, ki je tokrat naperil svojo ost proti notranjemu ministru dr. Korošču ter ga napadel, ker ne odgovarja na interelacije poslancev.

Sledilo je poročilo verifikacijskega odbora o verifikaciji nekaterih mandatov, kd ga je vladna večina brez debate sprejela. Čeda Kokanović je med protesti zemljoradnikov ugotovil: „Konstatiram, da je to zopet čisto navaden falzifikat! Verifikacijski odbor sploh ni imel nobene seje. Tega poročila nikdar ni videl in nikdar ni odobril. Ta konstatacija je povzročila ostro preprekanje, tako da je bil predsednik končno prisiljen sejo prekiniti.“

Po kratkem odmoru se je seja nadaljevala in je bil še izvoljen sporazumski odbor za ratifikacijo trgovskih pogodb, nakar je predsednik sejo zaključil. Prihodnja seja se bo vršila šele v sredo 17. t. m. Na dnevnem redu je razprava o sledečih zakonskih predlogih: Zakon o menicah, zakon o četih, zakon o državnih pravnih, odvetniški zakon in zakon o begluskih uredbah.

Nečastna afera ameriškega novinarja Horana

ki se je poslužil podkupovanja za pridobitev tajnega pariškega dogovora, nakar je še izdal svoje pomagace. — Horan izginil iz Pariza ter je nana poti v Ameriko

Pariz, 12. oktobra d. Dopisnik Hearstovega koncerna Horan je izginil iz Pariza. Policijsko predsedstvo je odredilo obsejnim in pristanškim oblastem, naj preprečijo Horanu, da bi zapustil Francijo ter ga prive-dejo nazaj v Pariz. Medtem je baje Horan prispel že v Anverso, kjer se namerava vkrcati za Ameriko. Kakor zatrjujejo, mu je dal Hearst nalog, naj se takoj vrne v Ameriko, ker se je že vrnil v Pariz rimski dopisnik Hearstovega koncerna, ki bo prevzel vodstvo tukajšnjega urada.

Medtem je angleško-ameriški časopisni odbor izključil Horana iz organizacije iz utemeljitvijo, da je ponovno zagrešil dejanja, ki niso združljiva z novinarsko častjo. Ta sklep je bil storjen, kakor poroča „Petit Parisien“, zaradi tega, ker je Horan nekoč pripovedoval svojim tovarišem dejstva v drugačni obliki in je tajno zapustil Pariz, ne da bi bil čakal na izid ponovne preiskave, za katero so poskrbeli na Horanovo pobudo njegovi tovariši. Na Quai d'Orsayu so dali novinarjem pojasnila, češ da Horan ni prejel listine od Hearsta, temveč v Parizu s sredstvi, ki onečščajo njegovo poklicno čast.

Pariz, 12. oktobra (be.) V London je prispel iz Anverse Horan in odpotuje v soboto v Newyork. Horan je izjavil, da se je skril v ameriškem poslanstvu v Parizu, ker ga je policija smatrala za zločinca in ravnala z njim kakor z navadnim tatom. Ameriški predsednik Coolidge je sprejel v avdijenci Hearsta, ki je pozneje izjavil, da je ravnala Francija v tem slučaju zelo otročje in da postaja otročja vsa Evropa. Pariško časopisje potrjuje vest, da sta osumljena tatvine tajnih dokumentov dva uradnika francoskega zunanjega ministrstva. V novinarskih krogih trdijo, da je plačal Hearst za ukradene listine 10.000 dolarjev.

Pariz, 12. oktobra s. Preiskava v aferi Horan je privedla do nastopnega rezultata: Ko se je Horan zaman prizadeval, da bi dobil besedilo listine z vsemi sredstvi, se mu je posrečilo s posredovanjem neke tuje osebe, ki je bila v zvezi z uradi na Quaiu d'Orsayu, prejeti dve listini, ki sta se na-

našli na pogodbo. Ta oseba je prejela listini od neke mlade uradnice zunanjega ministrstva, čije odgovornost pa še ni zadostno ugotovljena. Zunanji minister Briand bo v torek na seji ministrskega sveta iz-črpano poročal o zadevi.

Pariški listi potrjujejo, da je Horan v resnici kupil vse okrožnice o angleško-francoski mornariški pogodbi. Kot cene se navajajo zneski od 3000 do 10.000 dolarjev. Horan je imel tri pomagace, čijih imena je javil policiji. Dva izmed njih sta bila že aretirana in sta svoje dejanje priznala. Eden izmed njih je baje član Action Française. Horan je drago listino predložil Hearstu, ki je bil takrat v Parizu; Hearst je Horanu naročil, naj besedilo sporoči v Newyork. Neka kabelska družba ni hotela besedila oddati, ker je hotela zaradi njegove vsebine vprašati francoski zunanji urad za dovoljenje. Nato je Horan listino telefonično oddal v Newyork.

Katastrofa francoske podmornice

London, 12. okt. s. Kakor poročajo listi je na podmornico „Undine“, o kateri že nekaj dni ni glasu, padel dne 3. oktobra ob 11. ponoči neki grški parnik. Podrobnosti o usodi „Undine“ niso znane, toda boje se, da se je pri trčenju podmornica s 43 možmi posadke potopila.

Pariz, 12. okt. s. Nova podmornica „Undine“, ki je 1. t. m. zapustila Cherburg in bi morala 9. t. m. prispeti v Biserto, je brez sledu izginila. Že od 9. t. m. ne odaja nikakih brezžičnih glasov. Mornariško ministrstvo je pričelo podmornico, ki ima na krovu tri častnike in 39 mož iskati.

Seja zakonodajnega odbora

Beograd, 12. oktobra, p. Za dne 15. t. m. je sklicana seja zakonodajnega odbora. Na dnevnem redu je razprava o kazenskem zakonu in o zakonu o kazensko-pravnem redu.

Poslanec dr. Grisogono o položaju v Dalmaciji

Nettunske konvencije bodo Dalmacijo popolnoma upropastile. — Brez revizije ustave in svobodnih volitev ni izhoda iz sedanje državne krize

Ljubljana, 12. oktobra.

Včeraj in danes se je mudil v Ljubljani dalmatinski poslanec SDS dr. Grisogono. Naš urednik je imel priložnost govoriti z njim o politični situaciji ter o priključitvi v Dalmaciji po ratifikaciji nettunskih konvencij. G. dr. Grisogono je med drugim izjavil:

Katastrofalne posledice nettunskih konvencij

»Ratifikacija nettunskih konvencij sicer še ni rodila neposrednih posledic, toda zaradi nepopolnosti in neopravičljive tolerance naših oblasti se že sedaj čuti italijanski vpliv v Dalmaciji. Ko bodo nettunske konvencije končno veljavno uveljavljene, kar se bo po najnovejših vestih zgodilo že v par dneh po izmenjavi ratifikacijskih listin v Rimu, se bo ta italijanski vpliv še povečal in postal za našo nacionalno in gospodarsko stvar še opasniji. Čim bodo konvencije uveljavljene, se bodo pokazale prve težke posledice: Italijani bodo začeli na veliko nakupovati zemljišča, izstisnili bodo iz tovarn domače delavstvo, onemogli italijanske trgovine, industrije in obrti nad domačo se bo še pojačala, zapostavljanje domačih luk v korist italijanskih bo postalo še obširnejše, ker bo naš domači in ves tranzitni promet šel na Reko in Trst. V zadnjem času so italijanska podjetja v naših krajih odpuščala delavstvo, izgovarjajoč se na krizo industrije. Mnogo verjetneje pa je, da se je to zgodilo že v pričakovanju uveljavljanja nettunskih konvencij zato, da bodo potem sprejeti italijanski delavci.«

»Trebja pa je naglasiti še nekaj drugega. Dobra vlada in dobra administracija bi mogli v veliki meri ublažiti škodljive posledice nettunskih konvencij. Od sedanje vlade in od sedanje administracije pa moramo pričakovati le to, da bo izvajanje nettunskih konvencij v stvari še huje in škodljivejše, kakor pa so konvencije že po svoji vsebini. Temu upanju se vdalajo tudi italijani.«

»Če pa vlada ne bo ničesar ukrenila proti tem katastrofalnim posledicam nettunskih konvencij, bo to storil narod v Dalmaciji sam. Narod sam bo organiziral odpor. To je tako, kakor pri živem telesu. Če se pojavi okuženie, se celice same imunizirajo. Praksa bo pokazala, kje je ta narodni odpor najbolj potreben in tudi uspešen. Ustanovili bomo posebne gospodarske, kulturne in propagandne organizacije, ki bodo vodile ta odpor. Narod se mora sam braniti, če vlada ne štiti njegovih življenjskih interesov.«

Dalmatinci so brezpogojno za KDK

Prehajajo na politično polje, je dr. Grisogono na vprašanje, kakšno je razpoloženje v Dalmaciji nadaljeval:

»Vsi dalmatinski Hrvati in veliki del Srbov so v taboru KDK. Pa tudi oni Srbi, ki so se izven naših vrst, so brezpogojno za sporazum in za zblizanje s KDK. Narod v Dalmaciji s strahom gleda na početje sedanjega režima in se boji posledic, ki jih more roditi pogubna politika režima glede na varnost na zunaj. Strahovita gospodarska kriza, ki se v Dalmaciji zaradi slabe letine prejšnjih in letošnjega leta čuti mnogo huje nego kjerkoli drugod, tira narod v obup. V Dalmaciji grozi celim pokrajinam lakota. Naši nam neprijateljski sosedi bi mogli to izkoristiti. Finančni minister dr. Subotić ne gleda na svojo osebo ni v stanju pri takem splošnem položaju in sprčo take vlade, kakor je sedanja, storiti kaj koristnega in uspešnejšega za Dalmacijo.«

Gospodarski položaj Dalmacije je obupen

Naš urednik se je zanimal za gospodarski položaj Dalmacije, ki ga mu je dr. Grisogono pojasnil takole:

»Gospodarski položaj Dalmacije je zelo težaven. Kriza se običajno na poljih. Zetev je v splošnem zaostala, konjunktura za vino, ki je glavni pridelek Dalmacije, je od leta do leta slabša. Vinogradniki niso prodali niti lanskega pridelka, a za letošnji pridelek se kljub izredno nizkim cenam ne javljajo kupci. Malo bolje je z oljem. To pa je že bolj postranski pojav, ker produkcija olja ni na višku. Brez velikih investicij produkcije olja ni mogoče dvigniti, a domačini za take investicije nimajo potrebne kapitala. Zato tudi ta panoga propada. Edino, kar je v Dalmaciji še kolikor toliko plodono, je trgovsko mornarstvo; to pa ne po zaslugi vlade, marveč po zaslugi domače inicijative in naših ljudi v inozemstvu. V veliki meri je to tudi posledica tega, ker se slaba gospodarska politika vlade in še slabša administracija za to panogo narodnega gospodarstva ne »brigata« tako, kakor za ostale gospodarske panoge, katerim onemogočata po svoji nesposobnosti svobodni razvoj. Edino v tej panogi je beležiti napredek od postanka naše države. Po razdelitvi bivše avstro-ogrške trgovske mornarice na podlagi pakta Trumbić-Bertolini se je park naše trgovske mornarice povečal za 200%. V nasprotju z drugimi gospodarskimi panogami je ves v broderskih podjetjih naložen kapital domač, bodisi v Dalmaciji, bodisi od naših ljudi, ki živijo v inozemstvu. Važna je tudi okolnost, da so vsi vodilni ljudje od poveljnika ladij pa do zadnjega mornarja domačini.«

Revizija ustave in svobodne volitve

Svoje mnenje o nadaljnjem razvoju situacije je dr. Grisogono formuliral takole: »Kako se bodo razvijali dogodki, je zelo težko proročati. Vsekakor je potrebna revizija ustave in pravica osiguranja enakosti

in ravnopravnosti vseh delov države in naroda, pri čemer pa se mora očuvati državno edinstvo, ki je dobilo v zadnjem času težke udarce. Vidovdanska ustava je bila zgrajena na napačnem upanju, da je Srbija naš Pijemont, Srbijanci pa niso Pijemontci. Pijemont je žrtvoval svoje ime, svoj jezik in celo svojo prestolnico, Italija je takrat nastopila proti hegemoniji pijemontske birokracije, toda samo proti hegemoniji, ker je bila birokracija kulturna, napredna in poštna, česar se o srbijski birokraciji ne more reči. Srbijanci od vsega tega niso ničesar žrtvovali. Ujedinjenje je dobro, če vodi boljše, ne pa slabše posledice.«

»Mi zahtevamo svobodne volitve. Zaostanilo je, da je treba v kulturni državi po dogodkih 20. junija sploh postaviti tako zahtevo. Vodstvo KDK je postavilo to zahtevo, ker je prepričano, da današnja srbijska politična oligarhija, tako radikalna kakor demokratska, ni pravi izraz naroda v Srbiji. Uverjeni smo, da bo narod v Srbiji v svobodnih volitvah izvolil predstavništvo, s katerim se bodo prečnili lahko sporazumeli. S sedanjimi srbijskimi politiki pa se ne moremo razgovarjati že zaradi tega, ker lahko iz raznih okoliščin sklepamo, da so v posredni in neposredni zvezi z 20. junijem. To katastrofo sicer lahko olepšavamo, ne moremo pa je popraviti. Mi do teh ljudi nimamo več nobenega zaupanja.«

Mussolini o nalogah tiska

Rim, 11. oktobra.

Včeraj so se v palači Chigi zbrali ravnatelji vseh fašističnih dnevnikov, ki jih je sklical ministrski predsednik Mussolini, da jim po šestih letih fašističnega režima, oziroma po treh letih, odkar je uveljavljen fašistični tiskovni zakon, pove svoje mnenje o tisku v fašistični državi. Da je fašistični tiskovni zakon popolnoma zatrl tiskovno svobodo, je splošno znano. Saj je znano, da dajeta zakon fašističnim prefektom popolno oblast nad tiskom, tako da more prefekt, torej predstavnik politične oblasti, zatreti list vsak čas, kar se je posebno jasno pokazalo pri jugoslovanskih in nemških listih in tudi pri vseh listih bivših nefašističnih strank. Danes ni v vsej Italiji niti enega nefašističnega lista, ako izvajamo dva slovenska in dva hrvaška lista, ki se izhajajo na Primorskem. Zato je v resnici zanimivo, kar je govoril gospod Mussolini ravnateljem svojih listov o nalogah in ciljih tiska.

Mussolini je predvsem poudarjal, da mora biti v fašističnem režimu tisk glavni element in glavna sila tega režima. To načelo je vodilo za praktično delovanje fašističnega tiska: izogibati se je treba vsemu, kar je škodljivo režimu, delati pa tisto, kar mu koristi. Tako v Italiji — je nadaljeval Mussolini — v nasprotju z drugimi državami novinarstvo ni profesija, temveč pravo poslanstvo, ki je tem važnejše, ker tisk izpolnjujejo šolsko izobrazbo in vzgojo narodnih mas. Zato morajo biti novinarji moralno in tehnično dobro pripravljeni za svoj poklic.

Nato se je Mussolini povzpelo do trditve, da starim očitkom o zatiranju tiska v Italiji ni morda več in da je najsvobodnejši tisk vsega sveta — italijanski tisk. Druga, da je tisk v službi raznih skupin, strank in posameznikov, ki ga smatrajo za navadno obrt, v Italiji pa da je svoboden, ker služi samo eni stvari... Zunanji tisk je suhoparen, emocijen, stereotipen do vseh podrobnosti in za to se mora italijanski vedno bolj razlikovati, oddaljevati od njega. Italijanski tisk mora biti kakor glasbeni orkester, v katerem se vsa godala uglašajo na »a«, pa ima vendar vsako svojo barvo. Tega »a« pa ne daje vlada po svojih tiskovnih uradih od dneva do dneva, temveč ga ima fašistični tisk sam v sebi, v svoji fašistični zavesti. Seveda pa se potem posamezni listi individualizirajo v resne, službene pobave, napadalne, borbeno, drzne, z druge strani pa v splošno nacionalne, pokrajinske in krajevne. Vsi pa morajo služiti fašizmu.

Precej ostro je nato govoril Mussolini o tisku, ki misli, da služi režimu, pa mu vendar ne služi. Ne služi mu tisk, ki kar tjavendan vsevprek hvali, kar se stori v režimu. Enako ne služi režimu tisti, ki se preobirno bavijo s »črno kroniko« in senzacijami, ki »delajo« s kričetiimi naslovi in vpijočim tiskom, ki nešteto krat objavljajo stare za zopet obnovljene stvari (Rudolfova smrt v Maierlingu, življenjepis »črne Vener« Bakerjeve itd.). Vse to je tisk starega režima, ki slabo vzgaja. Kar se tiče »črne kronike«, se mora omejiti na poročila policijskih oblasti, izvenmišle le posebne slučaje, v katerih prevladuje človeški, socialni ali politični interes. Dalje ne služi režimu tisti listi, ki pišejo indiskretno o starih zunanje politike in državnih financ, ki so netočni v svojih poročilih, ki sami sebi kažejo in ki v polemiki padajo v obrekovalne, kanibalske osebnosti. Enako tudi ne služi režimu tisti, ki se vdajajo luksusu splošnega katonstva in neodgovornega moraliziranja, ko bi bilo treba v javno dobro navajati dejstva in imena.

Objektivna kritika na polju umetnosti, znanosti, filozofije, proze, poezije, gledališča je seveda dovoljena in fašistična kaznica ne daje v tem pogledu nikomur privilegija, ker »kaznica ne daje duševnih darov tistim, ki jih nimajo.«

Tako se torej razmere italijanskega tiska, tako je njegova svoboda, tak sme, tak mora in tak zopet ne sme biti. Tako je govoril Mussolini in vsi ravnatelji vseh fašističnih, vseh italijanskih dnevnikov so mu navdušeno pritrdili in ploskali.

Nov poslanik baltičskih držav

Beograd, 12. oktobra. p. Danes je dospel semkaj novi poslanik baltičskih držav Charles Duzmans. Posetil je zastopnika zunanjega ministra dr. Šumenkovića, s katerim se je dogovoril glede predaje akreditivnih listin, ki so bo izvršila prihodnje dni.

Začetek škofovskih konferenc v Zagrebu

Zagreb, 12. oktobra. n. Danes so se pričele razprave izvršnega odbora katoliškega episkopata naše države. Razpravam predseduje zagrebški nadškof dr. Bauer. Prisotni so nadškof beograjski dr. Rodić, nadškof sajaevski dr. Sarić, škof djakovski Aksamović, ljubljanski dr. Jeglič, senjski dr. Marušić, splitski dr. Bonifatić in križevski dr. Nyaradi. Jutrišnji razpravi bo prisostvoval tudi nuncij Pellegrinetti iz Beograda, ki prispe nocoj v Zagreb.

Lep sestanek SDS v Zagrebu

Zagreb, 12. okt. 8. Nocoj se je vršil v tajništvu SDS dobro uspel sestanek plenarnega odbora mestne organizacije, ki so mu prisostvovali številni člani SDS v Zagrebu in poslanci dr. Srdjan Budisavljević, Juraj Demetrović, dr. Prvislav Grisogono in Vječeslav Valder. Sklenjeno je bilo, da se bodo vršili odlej taki sestanki vsak petek. Prihodnji bo 19. t. m. ob 18.

Na današnjem sestanku je najprej govoril posl. Juraj Demetrović. V poldrugeturnem govoru je obrazložil temeljne ideje, ki so kumovale ustanovitvi KDK, in vzroke, ki so dovedli do zločina 20. junija. KDK je bila ustanovljena s tremi osnovnimi principi: unitaristična ureditev države, demokratizem ter enakost in ravnopravnost državljani pred zakoni in v plačevanju davkov. Vrhovna ideja KDK je bila zares narodno edinstvo, ko pa se je pokazalo, da unitaristična ureditev ne ojačuje tega edinstva, je nastala potreba revizije ustave.

Nato je predsednik zagrebške organizacije SDS dr. Ljubomir Tomažić predlagal, naj se o predavanju posl. Demetrovića razvije diskusija in naj prisotni poročajo o razpoloženju med ljudstvom. Tekom diskusije se je izkazalo, da vlada med pristajali HSS in SDS nele na deželi, temveč tudi po mestih najlepša sloga.

Na prihodnjem sestanku bo poročal posl. V. Valder o aktualnih vprašanjih in o zakulisni igri beograjskih hegemonistov, ki stremi za tem, da se prepreči reparacija zločina v Narodni skupščini in ohrani hegemonistična oblast v rokah četverne koalicije.

Povratek dr. Marinkovića

Beograd, 12. oktobra. p. Jutri opoldne se vrne po skoraj enomesečni odsotnosti zunanji minister dr. Šumenković.

Nov poslanec

Beograd, 12. oktobra. j. Namesto poslanca Petkovića, ki je odložil mandat, je prišel dr. Dragić Joksimović iz Beograda, član demokratske stranke. Njegov mandat je bil overovljen na današnji seji Narodne skupščine. Posl. dr. Joksimović je po skupščinski seji položil prisego.

Tekstilna stavka v Porenju

Düsseldorf, 12. oktobra. (be.) V Porenju in v okolici okrajnih stavka nad 170.000 tekstilnih delavcev.

Volitve v Angliji

London, 12. oktobra. (be.) Volitve v parlament se bodo vršile meseca junija prihodnjega leta.

Letalska nesreča v Angliji

London, 12. oktobra. (be.) Na letišču London se je ponesrečilo vojaško letalo. Dosedaj se je ponesrečilo v Angliji v tem letu 64 letal.

Položaj v Mehiki

Mexico City, 12. oktobra. (be.) Zvezne čete so pričele z odločilno akcijo proti upornikom, ki so bili na več krajih občutno poraženi.

Španski vojni minister umrl

Madrid, 12. oktobra. (be.) Vojni minister vojvoda Tetuanski je umrl.

Nova stavbna katastrofa v Pragi

Praga, 12. okt. d. Sinoči pred polnočjo se je v Drahobelovi ulici v praškem predmestju Liben porušila polovica neke nove stavbe z ogradi. Človeških žrtev ni bilo, ker ob času katastrofe ni bilo nikogar na stavbi.

Nesreča delavcev na novi stavbi

Kranj, 12. oktobra.

Nocoj ob pol 20. se je pripetila na tovarniških novogradnjah na Gornji Savi težka nesreča. Ob tem času je bil iznenada poklican na Gornjo Savo rešilni oddelk gasilskega društva, kamor je prispel sočasno tudi zdravnik dr. Globočnik. Kmalu se je nato okoli treh ranjenih delavcev nabrala velika množica radovednih ljudi iz Kranja, ki so kakor pod vplivom časopisnih poročil zadnjih dni o velikih stavbnih nesrečah v inozemstvu prihitali na kraj nesreče. Do nesreče je došlo na naslednji način. Pri doizidavi osnovne betoniranja obsežne strehe nekega tovarniškega objekta je bilo zaposleno večje število delavcev, ki morajo zaradi betonskih del nadaljevati započeto pokrivanje tavnice tudi ponoči ob razsvetljavi električnih svetilk. Ob času nesreče so trije delavci pripeljali polno naložen voziček mešanice iz cementa in gramozu po 30 m dolgem lesenem viaduktu do ograj. Kjer so delavci običajno izpraznjevati gramozno mešanico zaradi nadaljnjih betonskih del. Vsak tak voziček je spremljala običajna partija trojice delavcev.

Ko so delavci Mihael Mencinger iz Rogasčevca v Prekmurju, Jos. Turški iz Dolenja v Dalmaciji in Andrija Zekanović iz Ljubave v Dalmaciji pripeljali polno naložen voziček cementne mešanice do ograj po viaduktu, so hoteli voziček izprazniti. Iz nepojasnjenih vzrokov pa je voziček zdrknil z vsa težo na ograj, ki ni moglo vzdržati prevelike teže in se je vdrla. Železni voziček je z vsebino zgrmel 4,5 m globoko, pri čemer so tudi navedeni delavci padli skozi razpoko v ogradi na tla. Pri tem sta dobila Mencinger in Turški posebno težke poškodbe. Dr. Globočnik je ranjenec nudil prvo pomoč, nakar so bili na avtomobilu gasilskega društva v Kranju prepelani v ljubljansko bolnico.

Zeppelin leti nad Atlantskim oceanom

Nezanesljiva vremenska poročila. — Motnje brezžične zveze. — Zrakoplov pride v Ameriko v nedeljo

Berlin, 12. oktobra g. Po brezžičnih vesteh je »Grof Zeppelin« ob 1.50 popoldne dosegel Madeiro ter se nato obrnil proti Azorom, do katerih namerava priti do večera. Zrakoplov je od 7. jutraj na odprtem morju in plove ob 34 širinski stopnji v gorkih zračnih plasteh. Morje je popolnoma mirno. Dr. Eckener je izbral to smer, ker vlada v severnejših pokrajinah neugodno vreme. Na krovu je vse zdravo.

V Friedrichshafenu domnevajo, da se bo dr. Eckener iz Madeira obrnil ob južnem robu nizkega tlaka proti Bermudom, od tam pa v severozapadni smeri pluj proti Newyoriku.

»Zeppelin« prejema še vedno vremenska poročila iz nemške vremenske postaje Nordteich, dočim na tej postaji ne razumejo več dr. Eckenerjevih brzojavk. Številni oceanski parniki so v brezžični zvezi z zrakoplovom; zveze pa zelo trpijo zaradi slabega vremena.

Berlin, 12. oktobra. (be.) »Zeppelin« je pasiral Madeiro med sedmo in osmo uro popoldne in leti s hitrostjo do 150 kilometrov na uro, ker se je vreme zelo izboljšalo. V slučaju, da dospe v Newyorik tekonoč, je sklenil Zeppelinov klub v Newyoriku, da bo krožil zrakoplov med Newyorikom, Philadelphijo in Atlantikom ponoči in pristal v Lakehurstu šele jutraj.

Newyorik, 12. oktobra g. Zatrjuje se, da je »Grof Zeppelin« preletel Madeiro. Proti pričakovanju se je od tamkaj obrnil proti Azorom. Brezžična postaja v Carlingtonu je prejela že ob pol sedmih ameriškega časa brezžično brzojavko s »Zeppelinom«, v kateri prosi dr. Eckener za vremenska poročila. Brzojavka se glasi: »Prosimo za vremenska poročila na Atlantiku, posebno za kraje med Madeiro, Azori in Bermudi.«

Kdo je kriv in odgovoren za praško katastrofo

Na stavbi je bilo zaposlenih 96 delavcev; dosedaj 32 mrtvih. Med ponesrečenimi tudi neki jugoslovenski delavec. — Nesrečo so zakrivil v prvi vrsti davčne ugodnosti za nove stavbe. — Zanimive podrobnosti

Praga, 12. oktobra h. Doselej je ugotovljeno 32 mrtvih delavcev, od katerih precejšnemu številu ni mogoče ugotoviti identitete, ker so v mestu neznanzi in so si prišli iskat v Prago kruha in dela iz najrazličnejših krajev. Po informacijah sodeč so agnoscirani ponesrečenci skoro sami Čehi; v spisku je samo eno jugoslovensko ime. Gre za nekega delavca Stanojevića, ki je bival v Pragi najbrž že dalje časa. Na stavbi je delalo okoli 96 ljudi in jih je bržčas zasutih še kakih trideset. Reševalna dela napredujejo zelo počasi, ker se morajo kosi betona oprezno razbijati, železne vezi pa žagati z avtogenom.

V kleti, kamor so prodrli po predoru izpod ulice, ni bilo nikogar, zato se nadaljuje iskanje v nižjih kletnih nadstropjih. Šum in krkanje se čuje še vedno, ali najbrž izvirajo oboje od še vedno se rušečega betona, od katerega padajo posamezni kosi v kletne prostore. Vsi nadaljnji mrtveci so bili najdeni popolnoma strti in zmečkani. Pri nekaterih so bile najdene še ideče ure. Pri delovodji, ki je tudi popolnoma zginele v brezoblično grudo, so našli poškodovano uro, ki je kazala sedem. Nesrečnik je bil najbrž ob sedmih še živ, nakar so ga pokopale nove mase betona, železa in tramovja. Mesto Praga je razglasilo, da bo pokopalo ponesrečence na svoje stroške. Iz inozemstva je prišlo mnogo sožalnih izjav. Med prvimi je izrazil svoje sožalje pariški magistrat, tudi številna nemška mesta so storila isto.

Pred objavo angleške Bele knjige

o poteku razgovorov in dogovora med Parizom in Londonom. V Rimu so seveda skeptični

London, 12. oktobra. (be.) Bela knjiga, ki bo vsebovala vse važnejše listine glede angleško-francoskega pomorskega kompromisa, bo najbrž objavljena prihodnji teden. V knjigi bo tudi objavljena zgodovina izmenjave mot med Francijo in Anglijo.

Včeraj je govoril o teh dogodkih prvi lord admiraltete Bridgeman v Ostvestru. Bridgeman je izjavil, da se je ugovorilo v začetku tega leta, da razoroževati odbor Društva narodov ne more priiti do nikakega sporazuma in da je treba zasedanje tega odbora odložiti toliko časa, dokler se ne najde dogora podlaga za sporazum. Dve državi, ki sta si bili najbolj nasprotni v tem vprašanju, sta bili Francija in Anglija in je bilo zaradi tega več kot naravno, da sta skušali doseči zadevno sporazum. Pogajanja za sporazum je pričela Anglija s Francijo z namenom, da med središča za premostitve nastalih težav. Francoska vlada je stala angleški vladi pred-

loge, katere je smatrala angleška vlada, da odgovarjajo v glavnem angleškemu stališču. Ko je bil sporazum med Francijo in Anglijo dosežen, je bila vsebina dogovora zaupno odposlana drugim velikim pomorskim državam s prošnjo, naj se zadevno čimprej izjavijo. Angleška vlada je sedaj v posesti vseh odgovorov prizadetih držav, ki so skoraj vse pristale na francosko-angleške predloge, medtem ko so se izjavile ameriške Zedinjene države, da nočejo o teh predlogih v nobenem primeru razpravljati.

Rim, 12. oktobra. (be.) Listi zelo skeptično presojajo odločitev angleške vlade, da bo izdala o angleško-francoskem pomorskem dogovoru Belo knjigo, ki naj bi vsebovala zadevne listine. Listi povdarjajo, da bi morala angleška vlada objaviti v knjigi vse tajne dokumente, in da bi objava Bele knjige ničesar ne koristila, ako bi angleška vlada še nadalje tajila obstoj angleško-francoskega vojaškega dogovora.

Kraj Zogu o odnošajih z Jugoslavijo

London, 12. oktobra. 6. Posebni poročevalci »Daily Telegrapha« ki je bil dan objavljen senzacionalni razgovor z jugoslovenskim kraljem Aleksandrom, je bil včeraj v Tirani sprejet od albanskega kralja Zogu, ki mu je dal izjavo za angleško javnost. Kralj Zogu izjavlja, da ne goji proti Jugoslaviji nikakih agresivnih načrtov in da želi ohraniti z Jugoslavijo najboljše odnose. Po daljšem in brezuspešnem iskanju pomoči od strani Jugoslavije je Albanija prešla od Italije jako finančno pomoč, ki jo uporablja v svoje javne gradnje. Kar se tiče vpletanja italijanske vojske v Albanijo, je kralj Zogu izjavil, da je v albanski vojski le 42 oficirjev italijanske vojske in še 22 drugih

Italijanov. Končno je kralj izjavil, da se Jugoslaviji ni treba bati Italije ker ne veruje v obstoj agresivnih načrtov proti Jugoslaviji. Albanija si bo v slučaju vojne pač zavarovala svoje interese. V slučaju vojne med Italijo in Jugoslavijo se Jugoslaviji ni treba bati, da bi jo napadle Bolgarska ali Albanija. Naloga Albanije je sedaj ta, da v miru dovrši prepotrebne notranje gradnje.

Hmeljski trg

Zatec, 12. oktobra. h. Tendence mirna. Na deželi se nakupi nadaljujejo v počasnejšem tempu. Cene so nespremenjene od 1750 do 2100 Kč.

Naši kraji in ljudje

Kraljev obisk v Zagrebu

Kakor beležijo nekateri beograjski in zagrebški listi, namerava kralj Aleksander v decembru obiskati Zagreb. Pri svojem zadnjem obisku Zagreba je kralj zagotovil Zagrebčanom, da jih bo vnovič obiskal in se je nato mnogo govorilo in pisalo o tem, da se bo kralj pri drugem obisku zadržal v Zagrebu dalje časa.

Listi navajajo, da bo kralj posetil Zagreb 1. decembra povodom proslave 10 letnice ujedinjenja, ali pa najkasneje 17. decembra, na svoj rojstni dan. Napovedujejo, da bo kralj tokrat res dalje časa ostal v Zagrebu in tako izkoristil priliko, da poseti nekatera hrvaška mesta, ki jih doslej še ni spoznal.

Evgenij Čirikov

Drevi ob 20. uri bo v Ruski Matici v Ljubljani čital odlomke svojih del znameniti ruski pisatelj Evgenij Čirikov, eden izmed onih, ki so prevzeli slavno dedščino ruskega realizma, tovariš Maksima Gorkoga, Leonida Andrejeva in drugih literarnih borcev za novega ru-

Proslava Tolstega v kinu Matici

S simpatično kesto je uprava ljubljanskega elitnega kina Matica združila premiero velikega ameriškega filma »Ane Karenine« s proslavo 100-letnice rojstva Leva Tolstega. Nastop Vladimirja Levstika s kratkim, pa dovolj izpranim in stilistično skrbno obrušenim predavanjem je ustvaril slavnostno razpoloženje med občinstvom, ki je v črtni zvečer kakor tudi sredi do kralja zasedle dvorane. Bila je zbrana vsa videljska družba ljubljanske inteligence, ki je prireditelj kina Matica s splošnim zadoščenjem ocenila za nenavadno lep dogodek v hramu Filma.

Vladimirja Levstika smo doslej le še redko slišali na govorniški podiju. Želeli pa bi ga čudež večkrat na slični prireditvi v berlinski palači »Gloria«, je o Tolstemu in Ani Karenini govoril vseučiliški profesor. V Ljubljani, menim, je imela uprava kina Matica srečnejšo roko in publika neprimerne več užitek, da je o Levu Nikolajeviču in njegovi ogromni delu izprezgovoril njegov samosvoj spoznavalec, ki nam je nedavno podal Ano Karenino v klenem slovenskem prevodu.

Po predavanju Vladimirja Levstika, ki je v četrte ure povedal toliko, da je publika vsrkavala vsako njegovo besedo, je po množeni orkester z izredno lepim in preciznim izvajanjem elektric. Rahmaninova podal najprimernejšo uverturo k filmu, ki ga moremo v vsakem pogledu prištevati med najdostojnejše in na rečki kulturni višini stoječe otvoritve velike ameriške filmske produkcije.

V ostalem: tekem enega tedna dva znamenitostna nova filma in na sporedu bodoči dni še troje drugih — to dovolj dokazuje podjetnost uprave kina Matica.

Tako znajo!

Križe na Gorenjskem, 10. oktobra.

Od nas pride prav redko kaka vest v svet. Vendar se je počasi nabralo toliko gradiva, da moramo malo posvetiti v prepleto kriške zadeve. Tukajšnji vneti prišasti SLS kar ne morejo n. pr. pustiti pri miru našega nadstranskega gasilnega društva. Še sedaj ne dajo miru z očitkom, da se je na zadnji veselici, ki se je vršila pri Primožu na Pristavi, popilo toliko likerja in drugih alkoholnih pijač, da je moral nastati pretep med fanti. Seveda ta očitek ne drži, ker se fantje niso stegli zaradi zavžitja alkohola, temveč zaradi drugih vzrokov, katerih tukaj ne bomo naštevati. To naj uredi fantje med seboj.

Pri tej priliki pa ne moremo biti tako dobrodušni, da ne bi vrnilo milo za drago. Kakor je znano, je Sveta vojska z 90 odst. v rokah gospodov od SLS in za to je tudi razumljivo, da je propaganda proti alkoholu v njihovem zakupu. Pa glej ga šmental Orli so napravili na Tosovem travniku veselico s tombolo. Pri tej prireditvi jim je pomagala slavna tržaška godba. Pa kaj bo veselica brez alkohola, pa ne onega, ki je v pivu ali vinu. Ne, ta je preslabil Rum, geruš mora biti, in pili so ga do onemoglosti. Mladenčič D. J. se ga je bil od 23 špičk tako nalezal, da se še pretepati ni mogel, temveč je kar kobacal okoli kakor rjoveč lev. No, pa šalo na stran. V resnici se je na tej veselici popilo močnih alkoholnih pijač mnogo več kakor na veselici gasilcev, čeprav je bila neprimerno bolj obiskana kakor orlovska prireditve.

Se neko lepo zadevo moramo izročiti javnosti. Vsak tujec, ki ga zanese pot na naše pokopališče, občuduje lepi spomenik padlim vojakom in se o njem kar najbolj pohvalno izrazi. Za spomenik imajo za sluge najrazličnejši činitelji. Tudi Orli so vzpizorili v ta namen igro, ki so jo menda dvakrat ponavljali in prejeli na vstopnini nad 2000 Din. Režija ni vzela mnogo in

tako je odbor za postavitev spomenika pričakoval lep prispevek. Dolgo časa se ni prikazal blaginjak. Lepega dne pa prinese reci in piši znesek 150 Din kot čisti dohodek od igre. Odbor, ki je bil poučen o višini dohodkov, je ta borni prispevek gladko vrnil. Mimogrede pa je še vprašal, kam je šel drugi denar. Blaginjak, poštnjak, je povedal, da je hotel takoj po igri odšteti ves čisti dohodek, da pa mu tega znan agitator ni dovolil, marveč so si za tisti denar nabavili nekaj krojev. Tako iz denarja, ki so ga ljudje dali za spomenik padlim vojakom, so si naši vrli nasprotniki nabavili paradne kroje. In dotični gospod je ob odkritju spomenika na govorniškem odru pozival navzoče v lepih besedah, naj darujejo čim več, da bodo stroški za spomenik skoro kriti! Pa ne samo to. Po znanih navodilih klerikalnega časopisa sklicuje prav tisti gospod zaupne sestanke, na katerih suče vse besede tako, da naj ljudje gospodarsko bojkotirajo vse tiste, ki niso v edinozveličavni SLS. Nerazodreži mu seveda nasedejo, ker mislijo, da je v resnici vera v nevarnosti in da sme vse storiti, karkoli rečejo gospodje, ki sedaj vedre in oblažijo na vladi. Toda vsi razodreži se zavedajo, da so tudi klerikalni oblastnosti ure šeste.

Ana Karenina

Pri današnji predstavi v Elitnem kinu Matica ob 9. uri zvečer govor s'avnostni govor pisatelj gosp. Vladimir Levstik.

Višek gobarske sezije

Litija, 12. oktobra

Zadnji dnevi so prav blagoslovljeni za naše gobarje. Naključje je naklonilo za deževnimi dnevi nekaj toplih dni, ki so posejali najrazličnejše užitne gobe kar na debelo po vsej naši okolici, največ pa jih je po gozdovih Sentjurja. Poganih ter Velikega vrha.

Zanimivo je, da se je razvila te dni kar prava gobarska obrt. Nekateri takšni podjetniki najemajo celo dminarje, ki jih pošiljajo v gozd gobe nabirati. Plačajo jim celodnevno dmino; da jih na podžgo v pridnosti, jim dajejo poleg dneve po gotovem ključu še posebne nagrade. Tudi šolarji so se pridno vrgli med gobarje. Prav nič čudnega ni, če nabere mlad pošč, ki je bil vse dopoldne v šoli, v dveh, treh popoldanskih urah zvrhan mernik najlepših gob.

Cena za kilogram posušenih gob se giblje okrog 100 Din. S tem prihajajo med naše ljudi lepe vsote denarja. Samo včeraj so poslali za litijskega kolodvora okrog 100 kg posušenih gob. Naši gobarji si le žele, da bi še kaj dolgo držalo gobarsko vreme.

Vlom v blagajno zdravilišča na Golniku

Tatvina 24.434 Din.

Golnik, 12. oktobra
V minuli noči je bil v blagajno tukajšnjega zdravilišča izvršen vlom, o katerem so se tekoma dopoldneva glede ukradene vsote razširile razne govorice, ki pa so se po današnjih končnih ugotovitvah izkazale za pretirane.

Kakor so dognali orožniki, ki so izvršili prvo preiskavo in se jim je tekoma dneva pridružil ljubljanski detektiv g. Podobnik s policijskim psom, sta bila pri vplomu udeležena dva možka. Pri neki bližnji kmečki hiši sta si »izposodila« lestvo, po katero se je eden izmed njih splazil do okna. Dočim je drugi, kakor kažejo stopnje, oprezoval na straži. Vlomilec je previdno razbil šipo in se splazil v blaginjsko sobo. Preziral je blagajno v obliki trikotar ter pobral denar z zornega predala, kjer se je v treh predelih nahajalo 18.205, 1200 in 5029 Din — skupno torej 24.434 Din. Ni pa vlomilec našel depozita 29.366 Din, ki se je nahajal v spodnjem predalu pod blaginjsko knjigo.

Sum pada na dva okoličana, ki so imela razmere v zdravilišču dobro znane in sta gotovo dobro vedela, da se blaginjak, ki stane na pisarno in bi torej drugače gotovo bil slišal ropot, nahajal ta čas s svojo družino na dopustu. Orožniki in detektiv so pregledali sledove in stopinje po vrtu. Tudi policijski pes je prijel sled in jo držal do bližnjih dveh kmečkih hiš, odkoder sta vlomilca odnesla lestvo. Vsekar upravičeno dosedanje ugotovitve preiskovalnih organov pričakovane, da se vlomilca ne bosta dolgo veselila plena, ki je itak manjši, kakor sta se ga nadejala.

čakovati je, da bo »Gejša« na mariborskem odru izredno uspela opereta.

Ljerko Spiller

V soboto, dne 6. oktobra je koncertiral v ptujski Glasbeni Matici mladi hrvaški violinski virtuozi Ljerko Spiller, absolvent šole prof. Humla z zagrebške muzikalne akademije. Prišli smo na koncert, da bi slišali mladega, nadebnega violinista; proti našemu pričakovanju pa smo imeli pred seboj violinista, ki ima brez dvoma največje umetniške kvalitete. G. Spiller nas je že v začetku iznenadil z Mozartovo sonato, ki je bila podana s toplim elanom in izrazito klasično umerjenostjo. Nato je prednašal znani Mendelssohnov koncert, eno izmed najprejvrednejših del violiniste literature, ki zahteva od violinista tehnične spretnosti (tretji del) in širokega predanjanja (drugi del). Smelo trdim, da bi morda le med največjimi svetovnimi violinisti — kar se tega dela tiče — dobili Spillerju konkurenta. V naslednjih krajših delih Bacha, Tartinija, Paganinija in Wienawskega nam je mladi umetnik odprl vse predale violiniste tehnike. G. Spiller razpolaga s širokim in polnim tonom; na tem polju koraka vzporedno z Veczey-em. Njegova desna roka bi nedvomno navdušila i samega Pfitzoda, a po njegovi globoki interpretaciji za smemo upravičeno primerjati z velikim mojstrom Hubermanom in Kocjanom. Pred seboj smo imeli dovršena violinistska virtuosna, ki se je muzikalno že osamosvojil in stopil v krog omejenih violinistov, čeprav je komaj zapustil konservatorij.

Dokazal nam je tudi, da imamo v Jugoslaviji

Za izboljšanje zdravstvenih razmer v Prekmurju

Obširna posvetovanja o zatiranju trahoma in o zgraditvi Zdravstvenega doma. — Upravne nevednosti in babjevernost prebivalstva

Murska Sobota, 10. oktobra.

Da se pospeši zatiranje trahoma in da se splošno dvigne šibko zdravstveno stanje prekmurjskega prebivalstva, je bil za preteklo nedeljo sklican v Mursko Soboto sestanek zdravnikov-referentov. Udeležba je bila odlična, zastopane so bile tudi oblasti in ljubljanski Higijenski zavod. Debatata je bila ves čas živahna. Po njenih rezultatih, načrtih in sklepih trdno upamo, da se bodo že v nekaj letih pokazali sadovi tega posvetovanja.

Pobijanje trahoma v Prekmurju

Referat o tem perečem vprašanju je podal aginji šef trahomske bolezni v Prelogu g. dr. Derkač, avtoriteta v svojem področju. Povdarjal je, da se s sedaj razpoložljivimi denarnimi sredstvi ne bo dalo doseči popolno iztrebljenje te opasne bolezni. Edino kar se bo dalo doseči in tudi to ni malo, je zaježitev te očesne kuge, da se še bolj ne razširi v našo pokrajino. Bolezen, ki so jo zanesli k nam sezonski delavci iz Madžarske in Vojvodine, razsaja najbolj v dolinjelendavskem srezu, kjer imamo uprav gorostasno število obolenj (nad 1500 primerov).

Dr. Glančnik je dodal še popolno statistiko obolenj v srezu Murska Sobota. Po tej statistiki imamo uradno prijavljenih obolenj — in uradne številke so vedno manjše kakor faktične — v zdravstvenem okrožju Gor. Lendava 772 primerov, v okrožju Murske Sobot 98 in v okrožju Križevci 97. Interesantna je bila debata o tem, ali naj bo zdravljenje trahoma obvezno in prisilno ali ne. Madžarski zakon predpisuje prisilno zdravljenje ter se je to v praksi sedaj tudi izvajalo. Če pomislimo na dolgotrajnost in na to, kaj pomeni večmesečno zdravljenje v bolnici za veččlansko družino, ki mora nositi vse stroške za ne-srečneža na svojih ramah, se moramo zgroziti ob sliki socialne bede, ki se nam tu odkriva. Zato je umljivo, da se je izjavil ves zbor soglasno, da mora biti zdravljenje trahoma brezplačno. Seveda bo pot do realizacije te nujno potrebne reforme še precej dolga, ker tu ne pomaga nobena uvidevnost pokrajinskih faktorjev,

ako Beograd ne vrne potrebnega denarja.

Zato naj zahtevajo naši poslanci, da ostane doma vsaj ona petodstotna zdravstvena določila, ki se že itak pobira.

Z nalogo pobijanja trahoma bi se morali poveriti zdravniški-specialisti. (Pod Madžarsko sta bila dva.) Sreski sanitetni referenti so že tako preobloženi z delom, da je akcija že v naprej obsojena na smrt, ako se hoče še dalje naprtiti vse delo le trem ali štirim sreskim referentom. Saj je že sedaj delo popolnoma zaostalo in se od maja prošlega leta ni storil v pobijanju trahoma noben pomembnejši ukrep. Da pa bi se poverilo to specialno delo sestram, ki naj bi samostojno vodile stanico, je upravičeno in vehementno zavrnil oblastni sanitetni referent dr. Vrečko, ki je povdarjal, da moramo paziti, da bo vsaka zdravstvena zadeva neposredno pod strokovnjaško kontrolo, da se onemogoči maščavo.

Zdravstveni dom

Za novi zdravstveni dom, ki se naj bi postavil za Prekmurje, bo napravil načrte inženjer Higijenskega zavoda v Ljubljani. Ta dom naj bi obsegal oddelek za obolenje na trahomu, antituberkulozni dispanzer, šolsko polikliniko, posvetovalnico za materje ter javno kopališče. Pri razpravi, kje naj se ta dom postavi, so bila mnenja razslična. Dočim je bil dr. Pirc za Mursko So-

boto, je predlagal dr. Lipnjak Beltince kot naravno geografsko središče Prekmurja, a sreski poglavar ter večina ostalih je bila za Črenšovce, ker je ta občina v središču najbolj okuženih krajev.

Dr. Vebler je obljubil oblasti največjo možno podporo, za občino Mursko Soboto pa je župan g. Benko sicer tudi z navdušenjem pozdravil stremenje, da se pomaga Prekmurju, opozoril pa je na skrajno slabo finančno stanje občine, ki ima že tako ogromna bremena s šolo, gimnazijo in elektriko, da ne bo mogla vrtirati v ta namen večjega zneska. Pač pa je pripravljena odstopiti primeren prostor (teren poleg gimnazije) in nuditi možne prispevke bodisi v naturi ali denarju.

Prizadevanje zdravnikov, ljudstvo in oblast

Da si mečejo posamezne panoge naše državne uprave polena pod noge, pri nas ni nevsakdanji pojav. Tako pregled sezonskih delavcev v srezu Murska Sobota ni reguliran. In kolike važnosti je tak pregled, ki se vrši za delavce brezplačno! Nikoli še ni bilo javljeno tukajšnjemu sreskemu referentu, da je na potu tolik in tolik transport delavcev. Ako ne bi bila v tej stvari vsaj železniška uprava uvidevnejša, ki gre po svoji moči vedno na roko, bi sploh odhajali transporti od tod zdravniško nepregledani. Kakšna nepredvidena škoda za neokužene kraje s tem lahko nastane, to nekaterim gospodom pač ni mar.

Da pa so ljudje na higijeni desinteresirani, da se celo boje avtomobila z rdečim križem, so krivi tudi tukajšnji prenapetosti, ki so nekoč v Kleklovih »Novinah« javili, da ta avto pobira po cesti nedorastle otroke, ki jih predelujejo v mast. Kljub poznejšemu popravku je v tem ljudstvu, še vedno prežetem srednjeveške babjevernosti, ostala strupena kal nezaupanja. In doktor Derkač pripoveduje, kako še vedno lahko najde kmetico, ki straši svojo deco s čudno tovarno v Prelogu, ki proizvaja človeško mast ...

—mr.

DOBRODELNO DRUŠTVO
GRAFIČNEGA DELAVSTVA
V LJUBLJANI

PRIREDI OB PROSLAVI

60

LETNICE ORGA
NIZACIJE GRAF.
DEL SLOVENIJE

ZABAVO

PETJE, GODBA
ŠALJIVA POŠTA
PLES

V SOBOTO 13. X. V PRO-
STORI HOTELA UNION.

SODELUJE PEVSKO DRU-
ŠTVO GR. FIKA IN MUZIKA
DRAVSKE DIV. OBLASTI.
ZACETEK OB 8. URI ZVE-
ČER, VSTOPNINA 10 D N

Iz Kranja

— Zadnja pot bivšega župana g. Polaka. V četrtek se je vršil pogreb trgovca in bivšega dolgoletnega župana g. Ferdinanda Polaka. Pogreba so se polnoštevili no udeležili mestni občinski odbor, upravniki odbora Mestne hranilnice, zastopniki državnih uradov, Narodna Čitalnica, kranjski Sokol z zastavama ter Prostovoljno gasilsko društvo v krajih. Lep venec so poklo-nili tudi lovci-tovariši. Ob grobu se je pojavil od pokojnika mestni župan g. Ciril Ploj: v imenu mestne občine in naprednega meščanstva. Čitalniški pevski zbor je zapel pred mestno hišo in na mestnem pokopališču pretresljivi žalostinki. Za čas pogreba so zaprli vse trgovine in lokale v mestu.

— Učiteljska vest. Učitelj Ivan Rojina, doseel pri šolskem nadzorniku, je pridobil mestni deški osnovni šoli.

Iz Zagorja

— Izlet na Sv. Planino. Pododbor SPD Zagorje bo priredil v soboto 14. t. m. izlet na Sv. Planino. Zbirališče ob 7. pri gošpodu Grčarju. Člani in prijatelji naših planin vljudno vabljani!

— Tatvina v Poljsku. Ni še dolgo tega, ko je neki tat ukradel posestniku A. Z. v Poljsku več tisoč dinarjev. V soboto 6. t. m. je bil okraden v Petkovicih, obč. Poljski posestnik Franc Renko. Tat mu je ukradel 700 Din, dva zlata poročna prstana in dva navadna. Tudi za jedajo se je preskrbel z jajci in slanino. Tatvina je osumljen nek potepin, ki je v okolici Poljske kupoval živino. In sicer le ono, o kateri se je že poprej informiral, da ni naravno ...

Kakor v čarobnolepih sanjah, z najsveteljimi čustvi v dušah gleda do solz ganjeno občinstvo pretresljivo usodo Ane, njeno borbo med ljubeznijo in dolžnostjo, tugo in bol njenega težko preizkušnega matinskega srca.

ANA KARENINA

večfilm, pravkar izgotovljen v proslavo stoletnice rojstva L. N. TOLSTEGA, je filmska umetnina, kakršne še ni videl svet.

Glavni vlogi Ane in grofa Vronskega sta v rokah umetnikov

GRETE GARBO in JOHN GILBERTA

prekrasnega ljubavnega para, ki sta v svoji visoki umetnosti nedosegljiva in sta žela nepopisne triumphe po vsem svetu.

Mladini neprimerno!

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Ker so vse predstave razprodane do zadnjega kroščka, si pravočasno omislite vstopnice.

Pri vseh predstavah pojača umetniški orkester.

Telefon 2124.

ELITNI KINO MATICA.

Kulturni pregled

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Ljubljanska drama.
Sobota, 13.: »Kukulica«. Izven.
Nedelja, 14.: ob 15. »Stilmondski župan«. Izven; ob 20. »Romeo in Julija«. Izven.
Ponedeljek, 15.: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. A.

Ljubljanska opera.
Sobota, 13.: »Dalibor«, premijera Premijerski abonma.
Nedelja, 14.: ob 15. »Čardaška kneginja«, opereta. Izven.
Ponedeljek, 15.: Zaprto.

Narodno gledališče v Mariboru
Sobota, 13.: »Gejša«. C. Premijera.
Nedelja, 14.: »Gejša«.

Celjsko gledališče
Torek, 16.: »Ognjenik«. Gostovanje članov mariborskega gledališča. Začetek ob 20.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. V nedeljo 14. t. m. ob 15. uri pop. se poje v operi Kalmanova opereta »Čardaška kneginja«. V drami sta ta dan dve predstavi in sicer ob 15. uri »Stilmondski župan«, ob 20. pa Shakespearjeva tragedija »Romeo in Julija«. Za vse tri predstave veljajo običajne cene.

Otvoritev ljubljanske operne sezone. Ljubljanska operna sezona 1928/29 se odpre v soboto, dne 13. t. m. in sicer s Smetanovo opero Dalibor, ki jo večletnim presledku v skoraj popolnoma novi zasedbi prihaja na naš odru. Nadalnja dela opernega repertoarja, ki pridejo tekom oktobra in novembra na oder in za abonma predstave so: Stravinsky: Odious Rex in Osterc: Iz komične opere, Krenek: Jonny svira. Risto Savin: Lepa Vida in Strauss: Bocaccio. Iz lanskega repertoarja pa se bodo vpričo Straus: Salome. Mozart: Čarobna pišal in Kropfjev: Zallublen v tri oranje. Otvoritev predstava »Dalibor« se vrši za premijerski abonma.

Gledališko občinstvo opozarjamo, da se vrši predprodaja vstopnic sedaj za vse predstave v opernem gledališču. Blagajna je odprta od 10. do pol 1. in od 3. do 5. popoldne.

Celjska gledališka sezona se odpre z dvema gostovanjima mariborske drame: v torek 16. oktobra z moderno komedijo Ludvika Fulde »Ognjenik«, prihodnji teden pa z Zolajevno dramo »Tereza Raquin«.

Josephine Baker v Mariboru. Ena glavnih atrakcij sobotne premijere »Gejša« bo vsekakor vloga Josephine, katero bo podala gdč. Starčeva v stilu slavne mulatske plesalke Josephine Baker, ki tanje po vseh evropskih velemedstih ozrnoze uspehe. Pri-

Bolečine vsled preutrujenosti?
Krvni pritisk povzroča bolečine v mišicah. Sloan's Liniment pospešuje obtok krvi in zmanjša njen pritisk. Vsled tega — bolečine izginejo.

Sloan's Liniment
—odstranjuje bolečine!

PRI REVMAZMU, OTEKLOSTI, PREUTRUJENOSTI, PREHLAJENJU

Domače vesti

Solunska proslava in tramvajci

Solunske svečanosti v Beogradu so lepo minile, vladni tisk je zadovoljen. Toliko ljudi in vsega, pa čisto brez incidenta. Samo kaj malega, kako gredo in trajo v parku so pohodili, recimo, in kaka preživela ograja se je zrušila pod navalom — pa kje pod milim nebom se to ne zgodi? Eno samo je bilo malo narobe, pravi zadnja »Pravda«, tisto, kako so tramvajci prišli zraven.

V hotelu »Srpski kralj« je spalo nekaj delegacij z vseh strani. Ko so te delegacije po dnevu večne hoje, gledanja, navdušenja, stopanja na prste (na svoje in na prste drugih ljudi) zvečer prihajale v svoje sobe, ni lahko mislile, kako so popadale po posteljah in bi zaspane. Tedaj pa so se pred hotelom zvrstile cele kolone tramvajskih vozov, ki jih niso mogli prenočiti v remizi, in potem so prišli delavci, mehaniki, snalžiki, ženske, toliko so s kladivi okrog premikali so vozove sem in tja, prinašali so vode, drgnili, pometali so — je že tako, vsak dan se potare kaka drobna stvar in ljudje zmerom nosijo toliko blata na čevljih in drugod. — Delegacije pa so zgoraj zatiskale oči, zdaj pa zdaj so stopile k oknom in gledale, kako dolgo še, spreho dilo se so malo sem in tja, potem pa so legale nazaj in so čakale vso noč.

Ti tramvajci se najbrž niso zavedali, kako tam pred mednarodno publiko sredi hrupnih svečanosti demonstrirajo, da bi bilo prav za prav treba no in dan drgniti in čistiti pri nas Dobri, nič hudega sluteči so si klicali o polnoči: Hej, kje pa si? Si že gotov? Daj, daj! la na koncu so do brodušo, zadovoljno ugotavljali: No, do bro je.

Ampak ta dobro je se je tikal samo kakega tramvajskega vozu tam pred »Srpskim kraljem«.

Odklikovanje zastopnikov FIDAC. Kralj je odklikoval zastopnika FIDAC (Mednarodne federacije združenih bojnikov v svetovni vojni) Predsednik FIDAC Reisdorf, ki je obenem predsednik belgijskih vojni invalidov, je odklikovan z redom Belega orla 3. vrste, istotako predsednik romunskih bojnikov divizijski general Mosora in predsednik francoskih bojnikov Morice Herot, predsednik belgijskih bojnikov Cartovel pa z redom Belega orla 5. vrste. Ostali člani delegacije so prejeli red Sv. Save.

Imenovanja v šolski službi. Za suplenta sta imenovana: Franc Uršič, diplomiran študent filozofije, na III. realni gimnaziji v Ljubljani, ter Leon Detela, diplomiran študent filozofije, na realni v Ljubljani.

Sprejem v naše državljanstvo. Na predlog ministrstva za notranje zadeve je sprejet v državljanstvo naše kraljevine Franc Gabrijelčič, posestnik v Spodnji Slivnici, skupno z ženo Marijo in maloletnimi otroci.

Nov pravilnik o medicinskih klinikah. Minister prosvete je podpisal nov pravilnik o vzdrževanju klinik medicinskih fakultet v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Zalni narodni kolek z dne 20. septembra 1908 v počaščenje spomina narodnih mučnikov Lundra-Adamiča je bil od bivše Avstrije zaplenjen. Ciril-Metodova družba je sedaj izdala na novo ta kolek. Priporočamo razpečevanje tega kolka.

Anglijski učenjak v Dalmaciji. Po vestih iz Splita se mudi že dalje časa v Dalmaciji angleški historik dr. Morrow, univerzitetni profesor v Cambridgeu Dr. Morrow proučava zlasti arhitekturo in narodne motive ter namerava o narodni umetnosti v Dalmaciji napisati obširno študijo.

Split reagira na odpuštni delavcev v tvornici »Salonit«. Zaradi odklanjanja delavcev stališča uprave tvornice »Salonit« v Vranjici, ki je odpuštila iz službe vse delavce iz Solina in Vranjice, je splitska občina na podlagi pogodbe s tvornico smatrala za potrebno, da nastopi v obrambo svojih občanov. Splitska mestna uprava je tvornico pod pretno zakonskih represalij pozvala, da odpušene delavce sprejme nazaj na delo. Med delavci vladalo veliko ogorčenje zaradi postopanja tvornice.

Zdravnik dr. Edo Fajdiga t. V Liti je včeraj izdihnil po kratki in mučni bolezni sreski zdravstveni referent dr. Edo Fajdiga. Pokojnik je bil rojen 1. 1897 v Ljubljani kot sin uglednega ljubljanskega trgovca g. Fajdige. Gimnazijo je študiral v Ljubljani. Po končani gimnazijskih študijah je moral ob začetku svetovne vojne k vojakom. Bil je vjet in je ostal dve leti v ruskem ujetništvu. Ko se je vrnil v domovino, se je vpisal na medicinsko fakulteto ljubljanske univerze. Pozneje je študiral medicino v Pragi in Heidelbergu ter končal študije v Gradcu. Pred 6 meseci je bil imenovan zdravstvenim referentom v Liti, kjer ga je ugrabila smrt v cvetu let. Pokojnika bodo prepeljali v Ljubljano, kjer se bo vršil pogreb jutri v nedeljo ob 3. popoldne iz Valvazorjevega trga št. 5. Pokojnika blag spomin, žalujočim naše iskreno sožale!

Spomenik zaslužnim za domovino. Odboren je kredit v znesku 766.000 Din za spomenike: Stojanu Novakoviču, Andrej Nikoliču, Iliji Gojkoviču in Vukomanu Aradžiću v Beogradu; Milovanu Nediću v Nišu;

proti Milanu Gjuricu v Užicu; Čedi Uroševiću in Narvarinu; Dimitriju Mihajloviču in Vranji; Dimitriju Sredojeviču v selu Ate-nica; Gjuri Prokiću v selu Rozodevu. Za spomenik vojvodi Putniku je odobren kredit v znesku 288.000 Din.

Delegati pariške občine v Beogradu. Predvčeršnjim so prispele v Beograd delegati pariške mestne občine na poset beograjski občini. Delegacija je na kolodvoru sprejel celokupni občinski svet beograjski z dr. Kumanudijem na čelu, osobje francoskega poslanstva, ministrstva vnanjih zadev, francoska kolonija in mnogo meščanstva. Sprejem je bil zelo prisrčen. Popoldne so se delegati podali na Avalo, kjer so položili venec na grob neznane lune; ko so se vrnili z Avale, so se vpisali v dvorsko knjigo. Ob petih popoldne jim je Kolo srbskih sester pridelalo čajanko. Včeraj so si gostje ogledali razne institucije beograjske občine, zvečer pa je bila svečana predstava v gledališču. Danes bodo obiskali gosti francosko pokopališče ter si ogledali dela pri gradbi ogromnega pančevskega mostu. Jutri bodo zapustili Beograd ter se vrnili v Francijo.

Mednarodno in medpokrajinsko pravo kraljevine SHS. Pod zgorajim naslovom je spisal vseuč profesor dr. Stanko Lapajne knjigo, ki obravnava vse panoge mednarodnega in medpokrajinskega prava. Razen s kolizijskimi normami se bavi zlasti z osebnim in imovinskim pravom, pravom tujecev, mednarodno pravno zaščito, izvršbo, stečajem, pravno pomočjo itd. Ozira se na avtonomne zakonodaje vseh šestih pravnih območij naše kraljevine, na vse naše mlajše pravopomočne in pravnozaščitne konvencije, sklenjene in pripravljene, na haške zasebno-pravne konvencije, ratificirane in neratificirane. V knjigi bo našel vsak urad in vsak stari odgovor na zamotana vprašanja iz dnevne prakse: diplomatska in konzularna oblastva, politična oblastva, duhovna sodišča in poročni organi, trgovska in finančna podjetja, sodnike, odvetnike in notarje bo zanimala vsa vsebina knjige brez izjeme. Knjiga je dovršena v rokopišu in bo izšla v tisku, ako se prijavi do konca tega meseca. Tiskovni za-druzi v Ljubljani dovolijo subskribentov. Subskripcijska cena okoli 450 strani obse-gajoče knjige znaša le 160 Din, vezana 180. Dovoljeno je tudi odplačevanje v obrokih. Takojšnja subskripcija vsem zainteresentom toplo priporočamo!

Plašči

od najelegantnejše vrste do proste a lepe od Din 350.—
P. MAGDIČ — LJUBLJANA.

Ogled neobvezen. Oglejte si cene v izložbah.

Predavanje francoskega publicista v Splitu. V Splitu se mudi te dni francoski publicist Charles Loiseau, ki je na potovanju po Jugoslaviji. Predvčeršnjim je v francoskem krožku predaval o razmerah v Napoleonovi Iliriji v dobi francoske okupacije.

Otvoritev francoske šole v Beogradu. V prisotnosti maršala Franchet d'Espereya in našega ministra prosvete je bila te dni v Beogradu otvorena francoska osnovna šola. Novozgrajeno šolsko poslopje je najmoderneše urejeno.

Vukovarski kolodvor nima razsvetljave. Kakor poročajo iz Vukovara, je tamkajšnji kolodvor brez električne razsvetljave. Postaja je za električno razsvetljavo ostala dolžna 8000 dinarjev, zaradi česar je občina železnici ustavila dobavo električnega toka. Železnica postaja je pri generalni direkciji večkrat urgirala poravnavo računa, a ni dobila nikakega odgovora. Sedaj je zadevo vzela v roke policija, ker je brez električne razsvetljave ogroženo opravljanje nočne službe.

Izvrševanje lastne garderobe
peuk za dame

modni atelje M. Šarc
vstop vedno mogoč! 12141

Za Vaše otroke

Din 57.—
VOIKA

Krekov trg

Damske plašče najmoderneje od Din 300 do 900
dekliske plašče od 2 do 14 let od Din 120 do 450
sporna krila, zimske bluze od Din 70 naprej
otroške zimske oblečke od Din 28 naprej
nudi v veliki izbiri trdka

P. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29
Oglejte si razstavo v izložbi 11.103

Način izražanja misli, vtisov in notranjega doživljanja so poznali tudi stari narodi, ki so v to svrbo uporabljali različni takrat jim znan material, v katerega so rezali, oziroma vbijali črke in podoobe. Nešteti spomeniki iz dobe Feničanov, Egipčanov in Hebrejcev iz grške in rimske dobe nam pričajo, kako visoko je bila razvita takratna kultura. Tudi staroameriška kultura Majev, o kateri je naš list že večkrat obširno razpravljala, je imela svoje vrstno pisavo. Bil so to na vrvice nanižani vozli. Koledarje so imeli klesane v kamnu. Oboje lahko vidite, če se potrudite na Ljubljanski velesjem in obiščete zanimivo ter skrbno prirejeno razstavo »Tisk«.

Pletenine lastni izde'ki

En gros.

199 F. M. ROZMAN

Zidovska ulica št. 7. Detail.

Vedno velika raznovrst-

na izbira. - Po meri v

najkrajšem času.

Vsled lastne izdelave

cene konkurenčne.

Sadna razstava na velesjem. Letošnja

sadna razstava se ni mogla zaključiti ta

teden, ker je povpraševanje po sadju izred-

no veliko. Že prve dni po otvoritvi je bilo

sadje večinoma razprodano. Razstavljalci:

gospod Lenarčič iz Vrhnike, Leskovec iz

Smrečja, Kmetijska podružnica v St. Joštu

itd. so sadje takoj razprodali; kar je bilo

Neizčrpan repertoar modnih novosti!

nudi naša nedeljska
razstava za jesen,
zimo in plesno sezijo

P. MAGDIČ, Ljubljana

Najmoderneje!
Elegantno!

Apartno!
Ceno!

Ne pozabite in oglejte si razstavo, ki res zdivi vsakogar!

O lesorezih. Še predno je Gutenberg okoli leta 1445 uporabil sestavljanje posameznih črk v celoto, v sestavljenico stran, so rezali cele stranice v leseno ploščo in s teh odiskavali. Prav za prav sega poznanje lesoreza v prastaro dobo, ko so stari narodi rezali v lesene plošče razne podoobe. Po izumu tiskarstva je lesorez služil ilustriranju in to vlogo je ohranil do danes. Prvi lesorez, ki je označen z letnico, je iz leta 1425 in predstavlja sv. Kristofa, ko nosi Jezusa. Našli so ga v nekem samostanu pri Memmingenu. Okoli leta 1600 je lesorez znatno napredoval. Medtem ko je dotedanji lesorez prikazoval slike le v grobih potezih, so sedaj skušali tudi z lesorezom doseči na eni sliki svetle in temne obise. Začeli so izdelovati tudi večbarvne lesoreze z uporabo več plošč, ki so jih odiskavali eno na drugo. Tak lesorez »Taborišče v Egiptu« imamo iz l. 1609. Šestnajsto stoletje je bilo za lesorez cvetoča doba. Najslavnejši nemški lesorez te dobe je bil Nemec Albrecht Dürer, katerega štiri-stoletnico smo slavili letos. V par potezih je znal položiti v svoja dela toliko sile in veličine, da jih občudujemo še danes. Dürerjev lesorez so razstavljali v razstavi »Tisk« na Ljubljanskem velesjemu. Tu se vidi v lesorezih tudi stara Ljubljana.

Železniškim upokojencem in vdovam. Železniški upokojenci in vdove z rečnimi legitimacijami se opozarjajo, da se bodo za leto 1929 prolongirale železniške legitimacije za rezijsko vožnjo po naslednjem redu, in sicer v mesecu oktobru: dne 22. na Jesenicah, 25. v Novem mestu, 29. na Zidanem mostu in 30. v Celju; v mesecu novembru: dne 5. v Ptuj, 6.—10. v Mariboru in 12.—17. v Ljubljani; od 19. do 21. novembra proge Ljubljana—Postojna, Ljubljana—Vrhnika, Ljubljana—Škofja Loka, Ljubljana—Kamnik in Ljubljana—Kresnice. Te postaje pošljejo zbrane legitimacije na direkijo v Ljubljano. Legitimacije se morajo predložiti 14 dni pred dnevom prolongacije. Vsakdo mora priložiti odrezek o preletanju pokojnine. Skrbite, da pravčasno vsakdo svoj najbližji postaji predloži legitimacijo in odrezek, da potem postaja lahko pravočasno odpošlje skupno vse legitimacije na pristojno mesto. Proviljionisti, mloščinarji in nezgodni rentniki naj si v svojo korist preskrbe nove slike, da ne ostanejo do izstavitve novih legitimacij brez njih. Čas, do katere morajo predložiti svoje listne legitimacije, se bo objavljal pravočasno. Društvo železniških upokojencev.

Puloverje

vo'nene veste jumperje ter razno triko
tažo v veliki izbiri n najc neje pri
A. PRESKER, Sv. Petra cesta.

Tragičen konec stare žene. Čuvaj vukovarske klavnice je predvčeršnjim obvestil tamkajšnjo policijo, da leži v potoku blizu klavnice truplo neznane ženske. Policijsko-zdravniška komisija je ugotovila, da si je približno 60 let stara žena sama poiskala smrt v vodi, ker ni bilo na trupu nikake poškodbe. Kmalu nato se je zglašil pri policiji neki mož, ki je izjavil, da je neznano kam izginila njegova tašča Anka Gazilova, ki je zapustila listek naslednje vsebine: »Draga Zdenka, Iza in Erna! Napraviti moram konec. Oni v hranilnici pravijo, da se bodo vknjižili na mojo hišo. Morala sem podpisati.« — Stvar je naslednja: To dni je dospela menica na visok znesek, ki jo je podpisal sin Oton Gazil, podpisala pa jo je tudi njegova mati Anka. Sin je živel zelo razkošno in je bila nevarnost, da vsa rodbina zagazi v siromaštvo, ako se menica protestira. Zato se je mati odločila za samomor in tragično končala svoje življenje.

Obleke kemično čist, barva, plišra in lika tovarna JOS. REICH

lepega je takoj pošlo. Prispela je nova pošiljka prav lepega sadja od sadjarske podružnice iz Šmartna ob Paki. Kdor reflektira na lepe kanadke, na zlate parme, lepe belefleure, lanžberške renete, ananas renete, Baumanove renete itd. dalje na trpežne mašancgarje, bobovce, londonske pepinge in druge naj pride v nedeljo na razstavo. Cene so približno iste kakor dosedanje.

Pri železniških in črvesnih boleznih pripomore uporaba prirodnih grenčic »Franz Josef« k dobri prebavi. Prebavni organi postanejo zopet sveži ter na ta način lahko dovajajo hranilne snovi v kri. Zdravniki priporočajo grenčico »Franz Josef« posebno onim ljudem, ki nimajo prilike se gibati. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Kino „IDEAL“

Telefon 2730.

DANES PREMIJERA

ob 4. pol 6. pol 8. in 9. uri.

Vladimir Ga darov

Ljubljene filmske publike in ideal vseh ženskih src v velikem razkošnem pravkar dovršenem Ula-filmu

Plesalka s krinko

Drama iz gledaliških krogov. - Oodi se v Berlinu leta 1923. - Senzacija — gola plesalka s krinko na obrazu. Zalostna usoda in dvojno življenje deklice iz najboljše družine. - Bohemska ljubav dveh umetniških duš. Skrivnostni čevli z briljanti. - Težka žrtve za očeta. - Oteta iz kromplev nasilnika. - Očarljivo! Veselo! Popolnoma novol - Izvrstna godba!

Razburljiv incident na plesni zabavi. V Stanišću pri Somboru se je prošlo nedeljo vršila plesna veselica. Nenadoma je prišel v plesno dvorano pijan dvajsetletni mladenič Josip Rabovski, potegnil iz žepa revolver ter pomeril na Gjorgja Lukaviča, ki pa se je naglo umaknil. Kroglja je zadela v glavo plesalca Josipa Laporja, ki se je smrtno zadet zgrudil na tla. Rabovski je bil aretiran in izročen sodišču.

NE ZAMUDITE

znatnega popusta na vsa oblačila pri
Jos. Rojina, Ljubljana, 12157

Če se otroci igrajo z orožjem. V slavonskem selu Slovci se je te dni pripetil tragičen dogodek. Seljak Marko Undurič ima dva sina — starejšega Jurija in mlajšega Mateja. Ko sta dečka bila sama doma, sta se igrala s puško, ki je visela nad njegovo posteljo. Jurij, ki ni vedel, da je puška nabasana je nameril na Mateja in sprožil. Matej je ostal na mestu mrtve. Ko se je oče vrnil domov, je našel Mateja mrtvega, dočim je Jurij plakal poleg mrtvega brata. Oče je bil kaznovan zaradi nedovoljenega nošenja orožja.

Priznana najboljša fina sveža šunka, kakor tudi čajno maslo in drugo se dobi v znani delikatesi **JANC**, samo Židovska ulica 1. 12156

RABITE TUNGSRAM
Barijeve elektronke

Kino „DVOR“

Te cion št. 2730

Velika orientalna gala premijera:

„Izdaja“

(Zanosna strast šekove hčori.)

V glavni vlogi: Jette Goudal, M. Var-

kony, J. Schildkraut.

Danes ob: 4. ¼ 7. ¼ 8. 9.

Iz Ljubljane

Jubilej obrtnika-mojstra. Pred kratkim je praznoval gospod Ivaz Rozman, čevljarški mojster v Ljubljani, 50letnico, odkar se je posvetil svojemu obrtu. Ta redek jubilej bo praznoval Obrtniško društvo v Ljubljani v soboto dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer v salonu gostilne »Pri Mraku«. Vabimo vse društvene člane, jubilarne tovariše, prijatelje, znance in vse ljubljansko obrtništvo, da počastijo jubilej starega zaslužnega mojstra s svojo udeležbo. — Obrtniško društvo v Ljubljani.

Suspendiran stražnik. V zadevi prestopa posestnika Jožeta Erklavca iz Daljne vasi po stražniku Ivanu Z. je sedaj končana tudi policijska preiskava, dočim se bo primer sam zaradi telesnih poškodb obravnaval še na sodišču. Stražnik, ki se je v svojem poslu poslužil metod, kakor so uzetle v beograjski Glavnici, je bil že v sredo suspendiran.

Razprava o črnem pesku. Pred dvema mesecema smo objavili v policijski kroniki notico »Tatvina peska na južnem kolodvoru«, v kateri se je očitalo gospe Mariji Fišingerjevi, da je brez dovoljenja odvažala pesek z južnega kolodvora. Včeraj se je o tej zadevi vršila razprava pri deželnem sodišču v Ljubljani, v kateri se je izkazalo, da ne gre za tatvino. Gospod Fišinger je od uprave državnih železnic kupil 1 tona gašenega premogovnega pepela, njegova žena pa je pomotoma pustila nakladati na voziček črni pesek. Gospe Fišingerjevi storjeno krivico s tem rade volje popravljamo.

Zadnji tombolo letos bo imelo Društvo za zgradbo društvenih domov v Ljubljani nepreklicno v nedeljo 14. t. m. ob 3. uri na Kongresnem trgu. Tablice po 2 Din se dobe po trafikah. Dobitki: sobna oprema, živalni stroj, moško kolo, stenska ura, elegantni električni lestenec, blago za moško obleko in drugo. Kupujte tablice! Vsi dobitki v nedeljo od 11. ure na ogled na Kongresnem trgu.

Pozor na veselico Dobrodelnega društva grafičnega delavstva! V zvezi z razstavo »Tisk« in drugimi prireditvami v proslavo šestdesetletnega obstoja organizacije tiskarjev in sorodnih strok v Ljubljani je tudi veselica Dobrodelnega društva grafičnega delavstva, ki bo danes v soboto zvečer v hotelu »Unionu«. Na njenem sporedu so med drugim godbene točke, petje in ples. Prireditve se udeležijo tudi odpolanci izvenljubljanskih grafičarjev, ki dospajo v Ljubljano zaradi seje v proslavo šestdesetletnice omenjene organizacije. Ker je vstopnina nizka in ker je preskrbljeno, da bodo cene vsem jedilom, pijačam in okrepčilom čim najnižje, priporočamo vsakomur, naj pride na to veselico.

Oženj uničuje narodno premoženje. Da se zajezi pot temu zahrbtnemu sovražniku je treba predvsem skrbeti, da bodo naša gasilna društva opremljena z dovolj modernim gasilnim orodjem. Podprimo zatoj akcijo Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva za nabavo nove motorne brizgalne in udeležimo se trgatve, ki jo priredi društvo jutrišnje nedelje popoldne v vseh prostorih hotela Lloyd. Pomagajmo tem neplačnim samaritanom do uresničenja lepega cilja.

K nesreči, ki se je v četrtek opoldne primerila na Miklošičevi cesti, smo prejeli od očividca naslednje pojasnilo: Trgovska sotrudnica Marija Sušteršičeva se je na kolesu pripeljala po Pražakovi ulici in se na oglu palače Pokojniškega zavoda zaletela v desno stran avtomobila g. Ivana Goloba. Sunej je bil tako močan, da je nesrečno gospodično vrglo na motor, kjer se je vdalo pokrivalo. G. Golob, ki ga na nesreči ne zadene nobena krivda, je ponesrečenko takoj prepeljal v bolnico, kjer je že izven nevarnosti.

Ponesrečen hlapec. Hlapec Anton Pečan iz Polhovca gradca je vozil snoči okrog 8. z dvoprežnim vozom po Ahaciljevi cesti. Nenadoma pa so se mu jeli konji iz neznanega vzroka plašiti ter je Pečan odletel z voza. Padel pa je tako nesrečno, da je zadel v električni drog ob cesti in obležal s skoro udmrtimi prsmi. Močno je bruhal kri. Konje so ustavili neki pasanti, dočim je prišel po ponesrečenca rešilni avto ter ga nemudoma odpeljal v splošno bolnico. Pečanove poškodbe so zelo hude.

Od mačhe zapoden. Prejeli smo: Mladi potepin Josip W., o katerem ste te dni pisali, ni še prostovoljno od doma, marveč je bil zapoden od mačhe vprico svojega očeta in tete. Mačha ga kratkoma noče več videti. Tako je postal mladenič žrtve razmer in je začel krasti.

Ukraden zavoj obleke. Brivski vajenec Josip Martinčič, stanujoč v Prisilni ulici št. 1, je prijavil, da mu je 11. t. m. v dolenskem osebnem vlaku, ki prihaja v Ljubljano ob 14.30, ukradel neznanec zavoj različne obleke ter perila v vrednosti okrog 500 Din. Tatovi oblek so postali poslednji čas sploh hudi kakor sršeni in so neprestano na poslu. Kradajo po stanovanjih, še bolj pa im gre žito v klasje v raznih lokalih, po gostilnah in kavnarnah.

Še o Milanu Ratkoviču. Kakor smo poročali včeraj, je dobila ljubljanska policija v pest nevarnega Ahasverja, ki je pribelal šele pred nekaj dnevi v Slovenijo iz Francije in o katerem je podan sum, da je bil aktiven član aretirane Gjoričeve tolpe v Parizu. Od četrtika na petek je ponovno

saslišani Ratković popolnoma spremenil svoj zagovor in priznal, da je madžarski državljani ter da je doma iz Segedina. Navedel je, da je odšel od doma že 1. 1918. takoj po končani vojni in da je odšel prebroti pol sveta. Takoj po vojni je odpotoval v Beograd in Sofijo, odkoder se je podal v Carigrad. Tam je bil zaposlen kot nosač, pozneje pa se je ukvarjal na nekem ladju ter se odpeljal v Alžir. Prepotoval je celo Palestino, se v nekem afriškem pristanišču zopet ukrcal in se naselil v Franciji. Živel je v Marsellu in v Parizu kot apaš, izgubil z neko ladjo za nekaj časa v Južno Ameriko ter se vrnil nazaj v Francijo. Tam se je družil z raznimi sumljivimi tipi in spoznal celo nekaj po svetu begajočih Slovencev. V Ljubljano se je pripeljal sedaj preko Nemčije in Avstrije in sicer brezplačno, uporabljajoč po večini tovrstne vlake.

Velika izbira novodošlega blaga za

damske plašče

po najnižjih cenah

Jos. SNOJ, manufaktura
Ljubljana 1 159

u— **Uzmovila iz »Zvezde«**, ki si je izposodila v četrtke zvečer mojo novo sukno, naj vrne vsaj železniško legitimacijo, ki je zanj brez pomena in vrednosti. Pošlje naj jo na ta ali oni način v upravo »Jutra« ali »Slovenskega Naroda«.

u— **Friderik II. Veliki**. Opozarjamo na današnji filmski spored ZKD, ki ima na programu izredno zanimiv in poučen nemški Ufa-film »Fridericus Rex«. V drugem delu nam opisuje ta film nastop in prevzem vladarskih poslov po mladem prestolonasledniku, ki se je naenkrat iz sanjavega zgolj umetnost ljubčega princa prelevil v enega največjih nemških vladarjev. On je bil prvi svobodomiseln kralj, saj je znan njegov izrek, da se v njegovi državi lahko vsakdo zvečita po svoji lastni fažoni. Današnja predstava se bo pričela točno ob 14. uri, jutrišnja ob 11. dopoldne v prostorih kina Matic. Predstava v kinu Ideal odpade.

u— **Promenadni koncert godbe dravske divizije** bo na razstavi »Tisk« v nedeljo 14. t. m. od 11. do pol 13. — Na razstavi je bufet, ki skrbi za dobro pijačo in jedajo.

u— **Plesna vaja SK »Svoboda«** bo jutri v nedeljo v zeleni dvorani Uniona ob 20. uri. Prihodnja danes teden.

u— **Angloško - jugoslovensko društvo** bo pričelo zopet z rednim poukom angleščine. Reflektanti naj se zgledajo vsak dan, izjemno s sobote in nedelje, ob 7. — 7. v društveni knjižnici, Selenburgova 7. I. desno. 1986

u— **Slovensko filatelistično društvo v Ljubljani**. Kakor že objavljeno bodo vsako nedeljo od 9 ure naprej v Narodni kavarni nepriljubljeni sestanki filatelistov, katere prireja društvo. Opozarjajo se zainteresirani na to z vabilom k udeležbi, in sicer brez ozira na to, ali so člani katerega filatelističnega društva ali ne.

u— **Dramsko društvo »Volja«** se je z dne 12. t. m. prostovoljno razšlo.

u— **Nedeljske popoldanske plesne vaje** g. Jenka se bodo pričele jutri od 15. do 19. v veliki dvorani Kazine.

u— **Otvoritev plesne šole** jutri popoldne ob 15. v hotelu Bellevue.

u— **Opozarjamo na otvoritev plesnih vaj starejših organizacije »Preporoda«**, ki se bo vršila danes 13. t. m. pod častnim damskim pokroviteljstvom in vodstvom g. prof. Jenka. Kdor pomotoma ni prejel vabila, naj blagovoli sporočiti na naslov SO »Preporod«. Napredni dijaški dom (arena). Začetek ob pol 20. uri. — Odbor.

u— **Iz krajevne središča TM**. Danes 13. t. m. se bo pričel zopet redni kurz iz alkoholnega vprašanja v Akademskem kolegiju pod vodstvom br. Cerkvenika ob 18. uri. Dolžnost vsakega zavednega abstinenta (tke) je, ta kurz posecati. Po kurzu seja širšega odbora. Tajnik.

u— **Plesni večeri krožka Tabor** bodo vsako nedeljo ob 20. v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Vabljeni vsi, ki se želijo temeljito in točno naučiti letošnjih družabnih plesov. Za začetnike-cepeseb pouk v valčku itd. od pol 20. ure naprej, nato pouk in nadaljevanje najmodernejših plesov za vse posetnike. Plesne večere vodi plesni mojster g. J. Košček.

u— **Sobotni plesni tečaj šole Jenko** se bo otvoril danes ob 20. v balkonski dvorani Kazine. Vabijo se še dame in gospodje kakor tudi g. oficirji. Prijave od 17. do 19. ali zvečer istotam. Dame imajo znižano članarino.

Izjava
Podpisana obžalujem, da sem obrekovala g. Matka Vunderla in gđ. Nežico Roškarjevo na Cvenu. Kar sem rekla, je neresnično. Zahvaljujem se jima, da sta odstopila od sodnega postopanja zoper mene.

M. STAMAN.

Carovnica

Je od nekdanja bila znana po svoji hudobnosti.

Danes pa je cela hiša vesela, četudi se pere perilo, ker se rabi

Schicht
Terpentin =
Milo

Pevski zbor Glasbene Matic v Ljubljani
Članice in člani se zberemo pri Sv. Križu to nedeljo ob 11. uri predp., ne pa danes popoldne. Prosimo za točnost. Odbor.

Iz Maribora
a— **Jugoslovanska Matica** v Mariboru priredi drevo ob 20. v dvorani Uniona trgatve grozdja. Dohodki prireditve so namenjeni narodno-obrambenemu delu, vstopnina pa je določena zelo nizko, da je mogoče najširšim krogom posetiti prireditve. Drevo torej v Union na trgatvi!

a— **Samoupravni posli mariborske občine**. S 1. novembrom bo stopila v veljavo naredba mariborskega velikega župana, s katero se vrnejo mestni občini vsi oni posli politične uprave prve stopnje, ki so bili mestni občini svojočasno odvzeti od deželne vlade za Slovenijo. Ti posli se nanašajo na državljanstvo, sklepanje zakonov, ljudsko štetje, volitve v zakonodajna zasedanja, socialno zavarovanje delavcev in nameščencev, vodno pravo in bogocastje.

a— **Z nogo pod kolo** je prišel v Lazični pri Limbušu 67-letni posestnik Janez Rotner. Nesreča se mu je dogodila med prevažanjem poljskih pridevkov. Strlo mu je desno nogo v gleženj. Odpremili so ga v bolnico.

a— **Obstrelil se je 15-letni steklarski učenec** Živan Senekovič, ki se je igral s flobertovko. Projektil mu je prebil levo roko. Zdravi se v bolnici.

a— **Urednik na odgonskem potu**. V Maribor je prišel odgonskim potom urednik socialističnega tednika »Arbeiterwille« v Vrhu. Oskar Kreveč. Uprava mesta Beograda je po neznani iniciativi sklenila njegov izgon, in sicer v Avstrijo. Mož pa ima domovinsko pravico v Metliki ter nosi s seboj še razne druge dokumente, kakor n. pr. voljaške listine, s katerimi lahko dokaže jugoslovensko državljanstvo. To ga pa ni rešilo poti v Maribor in dalje preko St. Ilje v Avstrijo. V Avstriji je, seveda, zopet pokazal svoje dokumente in poslali so ga nazaj.

Iz Celja
e— **Pračun celjskega okrajnega zastoparja za leto 1928-29** je v pisarni okrajnega zastoparja v Vodni ulici razgrnjen ter strankam na vpogled do 22. t. m. Eventualni ugovori se morajo vložiti do tega termina v imenovani pisarni.

e— **Poročilo se bo v nedeljo 14. t. m.** v Soštanju g. Fr. Natek, trgovec v Celju, z gđ. Danico Seniče, hčerko ugledne trgovske obitelji Seničeve. Bilo srečno!

e— **Poroka**. Poročila sta se 10. t. m. v Ljubljani g. Josip Kušar, veleposelnik v Vitanju, in gđ. Marija Marinčičeva, uradnica Zdravstvenega doma v Celju. Iskreno čestitamo!

e— **Starejše sestre Sokola v Celju** bodo telovadile vsak ponedeljek in četrtek od tričetrt na pet do tričetrt na šest. Vse dame, ki se zanimajo za telovadbo, se prosijo, da pridejo že k prvi telovadni uri. Ne odlašajte in pridite točno!

e— **Celjsko hazenašice »Edinosti«** v Ptuj. V nedeljo 14. t. m. se bo odigrala v Ptuj kvalifikacijska tekma med hazeno celjske »Edinosti« in SK Ptuj.

e— **Državni krajevni zaščiti dece** in mladine v Celju je mestni magistrat celjski naklonil 3000 Din. Najlepša hvala!

e— **Samomor**. V nedeljo zvečer se je ustrelila z revolverjem 19letna ločena delavska žena Helena Pristovškova. Zadnji čas je služila pri gostilničarju Horvatu v Zalcu.

Vremensko poročilo
Meteorološki zavod v Ljubljani. 12. oktobra 1928. Višina barometra 908.8 m.

Barom.	Temper.	Vel. vetra	Ubr. vetra	Padavine
opazovanja		metrih	Ubr. vetra	mm do 7. ure
Ljubljana ...	760.2	10.0	NE 3	9
Maribor ...	759.8	10.0	SE 1	10
Zagreb ...	760.0	12	SE 1	7
Beograd ...	760.9	14	SE 1	8
Skopje ...	764.4	10.0	SE 1	3
Split ...	762.1	15.0	E 3	1
Sarajevo ...				
Dubrovnik ...				

Solnce vzhaja ob 6.11, zahaja ob 17.22, luna vzhaja ob 4.34, zahaja ob 17.14.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 16.6 C, najnižja 7.8 C.
Dunaska vremenska napoved za soboto: En menljivo, semintja deževno vreme. Malo hladnje.

Sport

Primorje : Ilirija

V nedeljo 14. t. m. ob 18.45 na igrišču Primorja na Dunajski cesti.

V nedeljo doseže nogometna sezona svoj višek s srečanjem med starima rivaloma Primorjem in Ilirijo. Borba med tema nasprotnikoma je bila za Ljubljano vedno najbolj privlačna in še celo v časih, ko Primorje še daleko ni dosegalo svojega protivnika. Ko je pa Primorje postalo opasen protivnik Ilirije ter se je preteklo sezono celo posrečilo iztrgati petnajstletnemu prvaku častni naslov nogometnega prvaka Slovenije, so pridobila tekmovalna med tema kluboma še mnogo večjo vrednost. Kajti jasno je, da Ilirija na noben način ne bo hotela igrati slabše vloge v našem nogometu, temveč bo zastavila vse sile, da si prvenstvo zopet pribori.

Vsa letošnja srečanja so prav za prav bila dokaz, da sta oba kluba popolnoma enakovredna kljub temu, da si je Primorje priborilo več zmag. Toda zmage so bile dosežene s tako minimalnimi rezultati, da bi bil lahko rezultat vselej tudi obraten. Tudi v dosedaj odigranih prvenstvenih tekmah letošnje jesenske sezone sta oba kluba dokazala svojo enakovrednost, kajti kolikor je Primorje doseglo boljši rezultat proti Permessu, toliko je Ilirija boljše odrezala proti Slovanu.

V predtekmi, ki prične ob 14. se srečate rezervi obeh rivalov, ki bosta hoteli tudi dokazati, da hočeta slediti svojim prvim moštvom. Tudi ta tekma obeta biti prav zanimiva, kajti rezerve ne ostajajo mnogo za prvimi moštvom, v tehničnem oziru jih pa mogoče še prekašajo.

Ob 10. 30. se vrši na istem igrišču prijateljska tekma med juniorskimi moštvima obeh klubov, na kar tudi občinstvo opozarjamo.

Grafika : Svoboda

V nedeljo odigraja na igrišču Ilirije ob 15.15 popoldne 1. moštvi SK Grafike in SK Svobode tekmo za prehodni pokal, ki ga je darovala Delavska zbornica ob prazniku 60 letnice Saveza grafičnih delavcev Jugoslavije, ki se vrši te dni.

Ob 13.30 uri se vrši na istem igrišču predtekma rezerv obeh gornjih klubov. Ker je Svoboda pokazala v zadnjih tekmah prav dobro formo, je gotovo, da bo tekma nudila zanimiv sport.

Družina SK Slivnice v Ljubljani. V nedeljo 14. t. m. ob 11.15 dopoldne se srečata na igrišču Ilirije mlada, ambiciozna družina SK Slivnice iz Cerknice in SK Ilirije v bazenski te mi, ki bi se bila prava prav mora odigrati že davno, kar pa je preprečil dež, ki je poplaval igrišče Slivnice, kjer bi se tekma morala vršiti. Od obeh družin je pričakovati najboljšo igrjo: Slivnica, ki prvi nastopi v Ljubljani, si bo vsekakor prizadevala, zapustiti čim ugodnejši vtis in ustvariti si najboljše reno. Ilirija pa, ki nastopi v novi, spremenjeni postavi s kompletno prvo garnituro, bo vsekakor izrabila to tekmo kot zadnji trenir za tekmovalanje za državno prvenstvo, kjer nastopi prihodnjo nedeljo v izločilnem kolu proti zagrebški Concordiji.

Sodniški zbor saveznih sodnikov JLAS Službeno. V nedeljo, 14. t. m. ob 10. uri se vrši na igrišču Ilirije juniorski miting SK Ilirije. Pozivam vse gg. savezne sodnike, inž. geom. Černeta, da pridejo na igrišče najkasneje ob 9.30 zaradi sestave juries. Pozivam SK Ilirijo, da postavi nekoliko gospodov, ki bodo zavzeli mesta v sodniškem zboru. SK Ilirija ima izvršiti vse tekmovalne priprave in staviti na razpolago sodniškemu zboru merijski trak, startno pištolo in naboje. — Predsednik.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Pozivajo se sledeči igralci, naj bodo danes ob 15. v tajništvi: Jančigaj, Svetec, Hassl, Zemljak, Slamič, Pišek I., Jug I., Dolfe, Čamerik, Joca, Lojze, Vrhovnik. V nedeljo morajo biti na igrišču točno ob 10. dopoldne sledeči: Pavšič, Sinkovec, Terček II., Zorja II., Baumkirchner, Petrič, Gorjanc, Galeari, Petelin I. in II., Žerjav, Klopčič, Lasič II. Navedeni naj prinese s seboj bele hlačke in dokolenice. Ob 13.30 pa morajo biti isto tako na igrišču sledeči: Anžlovar, Vidic, Lojze, Pumpi, Vincenc, Pišek II., Kariž, Zalar, Franci, Bervar, Sočan. Vsi z belimi hlačkami. — Načelnik.

ASK Primorje (hazenska sekcija). — Danes ob 16. in jutri ob 9. obvezen trening za vse igralce. — Trener.

SK Slavija. Danes ob pol 20. pri Podobniku sestanek gg. upravnih odborov. Po sestanku širša seja poslovnega odbora, kateri imajo prisotovati vsi člani p. o. in u. o. V svrhu neke pojasnitve se poziva g. Silvij Petrič, da sestanku sigurno prisostuje, po možnosti pa naj se ga udeležita tudi gg. Zupančič in Maks Sorn. — Tajnik I.

Hazena sekcija SK Ilirije. V nedeljo 14. t. m. morajo biti točno ob pol 11. uri dopoldne na igrišču sledeči igralci: Černe, Privšek, Brodar, Tratnik, Sifer Tita, Jeromol, Bernik, Dohertel in Kezele. S seboj je prineseti vso opremo!

TKD Atena (hazena odsek). Danes popoldne v slučaju ugodnega vremena ob 15. trening na igrišču. Navzočnost vseh prijavljenih igralcev je nujno potrebna. Pri treningu se sprejemajo nove članice. — Vodstvo odseka.

Zanimanje angleškega kapitala za Balkan. V Londonu je bila nedavno ustanovljena investicijska družba »European & General Finance Corporation« z delniško glavnico 500.000 funtov šterlingov. V prospektu za emisijo delnic se povdaja, da bo družba investirala kapital v obligacije, delnice in druge vrednostne papirje, bodisi državne, komunalne, industrijske in bančne, in sicer v Angliji ter Evropi. Predvsem pa se družba zanima za investicije v državah srednje ter jugovzhodne Evrope.

Pogajanja za ustanovitev češko - jugoslovenske agrarne banke. V Beograd je pisatelj iz Prage dr. Fejda v svrhu pogajanj za ustanovitev češko - jugoslovenske agrarne banke z delniško glavnico 5 milijonov Kč, ki bi se pozneje povečala na 15 milijonov Kč. Dr. Fejda vodi ta pogajanja z voditeljem srbskih zemljoradnikov Joco Jovanovićem.

Kartel za strešno lepenko propadel. Tvrnice strešne lepene v Zagrebu, Beogradu, Novem Sadu in Sarajevu so pred leti sklenile kartelni dogovor glede prodajnih cen. Ker je ta kartel sedaj propadel, je pričakovati, da bodo cene znatneje popustile.

Za pospeševanje kulture lanu v naši državi. Kakor poročajo iz Beograda, je kmetijsko ministristvo odobrilo 100.000 Din za pospeševanje kulture lanu v naši državi. Ta vsota je namenjena za nakup lanenega se-

Gospodarstvo

Svetovna žitna letina

Najnovejši podatki Mednarodnega poljedelskega instituta v Rimu glede svetovne žitne letine na severni poluti v tekočem letu se nanašajo skoro na vse dežele, tako da dajo precej točno sliko o svetovni letini. Zaradi vremenskih sprememb v mesecu juniju, juliju in avgustu je letina po številnih deželah izpadla povsem drugače, kakor pa se je prvotno pričakovalo. Največji preokret je bilo opažati v ameriških Zedinjenih državah, kjer se je prvotno čenilo, da bo letošnji pridelek pšenice za 19 milijonov meterskih stotov manjši kakor lani, pozneje pa se je izkazalo, da je za 8 milijonov meterskih stotov večji. Letina v Kanadi je rekordna in presegla že itak ugodno lansko letino za 80 milijonov stotov. V Evropi je letina pšenice izpadla dobro v balkanskih državah in v Italiji. V Nemčiji, Poljski, Belgiji in Nizozemski pa je navzile poslabšanja vremenskih razmer v času zoritve boljše kakor lani. Razen v Franciji, Španiji in Portugalski, kjer je letina po količini slabša kakor lani, je v vseh ostalih evropskih državah izpadla prilično dobro, v sovjetski Rusiji pa je po uradnih podatkih, ki jih je prejel Mednarodni poljedelski urad, vsekakor boljše kakor lani. Slabo letino beleži edino Indija.

V naslednjem navajamo podatke o letošnji letini žita na severni poluti, ki se nanašajo na 30 držav, od katerih je Mednarodni poljedelski urad prejel uradne cenitve. Pridelek pšenice, rži in ovsa v teh državah predstavlja (izvzemši Kitajsko) 85 % vse produkcije (zvezne poluti, pridelek rži pa 95 % vse produkcije). V teh podatkih je upoštevana tudi Sovjetska unija. (Vse v milijonih metrskih stotov.)

	1928.	1927.	1926.	1925.
pšenica (30 držav)	1036	944	935	898
rž (21 držav)	412	438	412	450
ječmen (28 držav)	342	289	283	297
ovs (25 držav)	629	550	565	566

Kakor je iz gornje tabele razvidno, je svetovna letina pšenice, ovsa in ječmena letos rekordna in predstavlja višino, ki ni bila doslej nikdar dosežena. Edino letina rži je nekoliko manjša. Tudi kakovost letošnjega prideleka je v splošnem boljše kakor kakovost lanskega. Po poročilih iz produktijskih držav južne poluti so izgledi letošnje letine ugodni tako v Argentini, kakor v Avstraliji.

Po poročilih iz evropskih produktijskih držav pa vzbuja na drugi strani letošnja letina turščice precej skrbi. Suša je povzročila povsod znatno škodo. Po dosedajšnjih cenitvah bo letina v turščici slabša v Jugoslaviji, Italiji, Madžarski, slabša srednja v Avstriji, srednja v Romuniji in dobra v Bolgariji. V splošnem bo turščična letina v Evropi bolj slaba. Znatno ugodnejši so v tem pogledu izgledi v severni Ameriki, kjer se pričakuje napram lani za 30 milijonov meterskih stotov večji pridelek turščice. V ostalih kontinentih je stanje turščice normalno.

Državni davčni dohodki v tekočem proračunskem letu. Ze ponovno smo opozorili na dejstvo, da težka kriza v naših državnih finančah ne izvira morda iz nazadovanja državnih davčnih dohodkov, temveč je posledica lahkomišelnega razmetavanja denarja in prevelikih izdatkov. Pred kratkim smo objavili tozadevno kritiko ravnatelja Poštne hranilnice gosp. dr. Nedeljkovića, ki je potrdil, da so se v pričakovanju velikega angleškega posojila trošile v naprej ogromne vsote. Sedaj so nam na razpolago podatki o državnih dohodkih o neposrednih in posrednih davkov za prvih pet mesecev tekočega leta, iz katerih je razvidno, da so državni davčni dohodki letos znatno večji kakor lani. V naslednji tabeli navajamo donos posameznih oblik posrednih in neposrednih davkov v prvih 5 mesecih tekočega proračunskega leta (april - avgust) v primeri z dohodki v istem razdobju pre. leta (v milijonih Din):

	1928.	1927.
neposred. davki	630.6	581.7
trošarine	334.3	288.9
takse	444.6	441.2
carine	655.8	627.7

skupaj 2065.3 1930.4 + 125.9

Iz tega pregleda je razvidno, da je letos donos vseh gornjih davčnih oblik večji kakor lani, in sicer za 126 milijonov Din ali 6.5 %. Odstopno so se najbolj povečali državni dohodki od trošarin (za 16 %). Med dohodki od neposrednih davkov je zanimivo, da je donos uslužbenega davka znatno večji, kakor pa se je v proračunu predvidevalo. V prvih petih mesecih je bilo vplačanih na račun tega davka (od privatnih samoupravnih in državnih uslužbenecv) 95.3 milijona Din, dočim je bilo v proračunu za to razdobje predvidenih le 56.5 milijona Din. Vleže na tekočne račune pri Poštni hranilnici so v septembru ponovno nekoliko naraščale. Koncem septembra so znašale 552.9 milijona Din napram 559.6 koncem avgusta in 606.7 milijona Din koncem julija. To nazadovanje čekovnih vlog je vsekakor v zvezi s financiranjem letine, ki je povzročilo zmanjšanje razpoložljivih sredstev. Vendar je napram lani stanje vlog znatno višje, kajti koncem septembra so lani znašale čekovne vloge 333.1 milijona Din, predlanski pa le 289.8 milijona Din. Čekovni promet je v tem mesecu znašal 4.55 milijarde Din napram 4.08 milijard Din v septembru 1927. in 3.44 milijarde Din v septembru 1926.

Zanimanje angleškega kapitala za Balkan. V Londonu je bila nedavno ustanovljena investicijska družba »European & General Finance Corporation« z delniško glavnico 500.000 funtov šterlingov. V prospektu za emisijo delnic se povdaja, da bo družba investirala kapital v obligacije, delnice in druge vrednostne papirje, bodisi državne, komunalne, industrijske in bančne, in sicer v Angliji ter Evropi. Predvsem pa se družba zanima za investicije v državah srednje ter jugovzhodne Evrope.

Pogajanja za ustanovitev češko - jugoslovenske agrarne banke. V Beograd je pisatelj iz Prage dr. Fejda v svrhu pogajanj za ustanovitev češko - jugoslovenske agrarne banke z delniško glavnico 5 milijonov Kč, ki bi se pozneje povečala na 15 milijonov Kč. Dr. Fejda vodi ta pogajanja z voditeljem srbskih zemljoradnikov Joco Jovanovićem.

Kartel za strešno lepenko propadel. Tvrnice strešne lepene v Zagrebu, Beogradu, Novem Sadu in Sarajevu so pred leti sklenile kartelni dogovor glede prodajnih cen. Ker je ta kartel sedaj propadel, je pričakovati, da bodo cene znatneje popustile.

Za pospeševanje kulture lanu v naši državi. Kakor poročajo iz Beograda, je kmetijsko ministristvo odobrilo 100.000 Din za pospeševanje kulture lanu v naši državi. Ta vsota je namenjena za nakup lanenega se-

mena v Litvi, ki se bo prodajalo kmetovalcem v sremski in osajski oblasti po 800 Din za meterski stot, dočim znaša cena v prosti trgovini okrog 900 Din. Seme bo delile kmetovalcem osajski tvrtka Industrija lana d. d., prej Ivan Fiedler. Za produkcijo lanu je še nekaj let konjunktura zelo ugodna, ker svetovna produkcija ne zadostuje za potrebe konsuma.

Hmeljskim trgovcem in hmeljarjem! Tvrdba I. Lavrič & Comp. v Strasbourgu (Francija) je sporočila sekciji hmeljskih trgovcev pri sreškem gremiju trgovcev v Celju, da prevzema hmelj v komisijko prodajo; posebno še želi naš hmelj iz Slovenije, da ga plasira na francoskem in belgijskem trgu. Pripominja, da doseže najboljšo ceno. V zadnjem času prodaja štajerski hmelj po 850 — 970 frankov za 50 kg tranko nevarinjeno Strasbourgu. Vsem hmeljskim trgovcem in hmeljarjem priporočamo gorenjo tvrdko, ki se bo kot slovensko podjetje gotovo bolj potrudila za prodajo slovenskega hmelja kakor pa tuje tvrdke. Naslov tvrdke: I. Lavrič & Comp., Strasbourg, 4 Rue du Vieux - Marché - Aux - Vins. — Načelstvo.

Borze

12. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil danes promet srednji. Največje je bilo povpraševanje v devizah na Curih, Prago, Berlin in Dunaj. Potrebo v devizah na Amsterdam, Budimpešto, Newyork in Trst je krila privatna ponudba, ostalo potrebo pa Narodna banka. Tečaj deviz so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem efektne tržišču je vojna škoda odražala večeršnje tečaje. Promet je notiral 439 — 440.5, trgovača pa se je kasa po 439.5 — 440 in za december po 451. V Beogradu so bili tečaji nekoliko nižji. Investicijsko je notiralo 85.5 — 86 brez zaključka. V bagnih vrednotah so bili zabeleženi običajni zaključki. Nekaj več zanimanja je bilo za industrijske vrednote. Trboveljska je bila zaključena po 485, ob sklepu pa je notirala že 490 — 495. Tudi Slovenija se je dalje okrepila ter trgovala po 7 in 6. V ostalem so bili zaključki v Slaveku po 100, v Dubrovački po 480 in v Sečerači po 490 in 485.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.79 — 22.85 (22.82), Berlin 13.54 — 13.57 (13.55), Bruselj 0 — 7.9144, Budimpešta 9.765 — 9.935 (9.92), Curih 1094.1 — 1107.1 (1095.6), Dunaj 7.9956 — 8.0256 (8.0106), London 6 — 276.28, Newyork 56.85 — 57.05 (56.95), Pariz 0 — 222.4, Praga 168.37 — 169.17 (168.77), Trst 297 — 299 (298).

Zagreb. Dunaj 7.9956 — 8.0256, Berlin 13.54 — 13.57, Budimpešta 9.9204 — 9.9504, Milan 297.022 — 299.022, London 275.88 do 276.68, Newyork 56.829 — 57.029, Pariz 221.4 do 223.4, Praga 168.37 — 169.17, Curih 1094.1 — 1097.1.

Curih. Beograd 9.13, Pariz 20.395, London 25.21, Newyork 519.6, Milan 27.31, Praga 15.40, Dunaj 73.075, Budimpešta 90.66, Berlin 123.67, Bruselj 72.25, Varšava 58.

Iz življenja in sveta

Stavbne katastrofe v Pragi

Praga, 11. oktobra. Vse mesto je razburjeno do najvišje mere nervoznosti. Množice gledalcev silijo na kraj nesreče in se zbirajo okoli novih stavb, trdno pričakujo, da se morajo vsak trenutek zrušiti. Prizorišče zadnje katastrofe na vogalu Poříča in Škofje ulice je na veliko razdaljo zaprto z vojaškimi kordoni, ki imajo polne roke dela, da ustavijo val razburjenih radovednežev, pritiskajočih na usodno mesto. Pri nekaterih drugih stavbah so delavci ustavili delo in razni agitatorji komunistične smeri imajo lahko delo, ko pozivajo na stavko preplaheno delavstvo. Casopisi izdajajo vsak čas posebne izdaje z nadaljnimi podrobnostmi katastrofe.

Ker rešila dela zelo počasi napredujejo, so tudi nove vesti zelo skope in spravljajo meščanstvo še v večjo napetost in nestrpnost pričakovanje. Nad razvalinami, kojih masa se ceni na 8000 meterskih centov železobetona, se trudi stalno 15.000 vojakov z nekoliko traktorji in dolge vrste tovornih avtomobilov; brez prestanka dan in noč odvažajo izkopani material. Kljub pospešenemu delu se je v štiri in dvajsetih urah posrečilo odkopati šele eno nadstropje. Izpod ogromnih kupov razvalin je bilo doslej odkopanih nad 20 grozno zmečkanih in strth trupel, vendar je še kakih 50 nesrečnikov pod ogromno maso železobetona, opeke in lesa. Živi so bili rešeni doslej trije delavci, od katerih eden je pri tem izgubil nogo. Velikanski betonski kos mu jo je zmečkal popolnoma in rešil ga je neki pogumen tovariš na ta način, da je oprezno razbil betonski kos in ga vzdignil iznad noge.

Iz kleti se je slišalo slabo trkanje zasutih delavcev, ki so z udarci na stene opozarjali, da so še pri življenju. Vendar doslej še ni bilo mogoče priti do

njih, dasi se je pod cesto napeljal tunel v kleti. Po predoru je zlezel neki delavec v klet, ki pa ni našel nikogar v nji, niti živih niti mrtvih. Več uspeha je imel poskus prodreti iz kleti sosednje hiše v klet nove stavbe. Pri tem so rešili nekega delavca, ki je bil stisnjen med tramovjem in je ostal po naključju brez poškodb. Le-ta je povedal reševalcem, da nedaleč od njega leži klepar Zicha, ki so ga tudi rešili. Dasi z zmečkanogo nogo. Siromak je bil popolnoma onemogel in so mu morali najprej pomagati s čašico konjaka in z grizljajem gnjati, nakar so mu oprostili nogo in ga odneli v bolnico.

Medtem je deloval traktor brez prenehanja ter izvlačil silne betonske stebre in skale, vmes pa je sem pa tja izvlekel na žalost tudi kako roko ali nogo ponesrečencev, ki so jo padajoče mase oddelile od telesa. Od časa do časa se odkrije še kaka strašna našidba: popolnoma zmečeno telo, ki ga v pokritem vozu takoj odnesejo v mrtvašnico. Do včeraj je bilo prenešeno v razne bolnice kakih 17 težko ranjenih, od mrtvih pa jih do sedaj ni bilo agnosciranih petero, med njimi neka ženska. Dasi gasilci in vojaštvo napenja vse sile ter se trudijo z nepopisno požrtvovalnostjo, vendar je malo nade, da se bo posrečilo rešiti še kakega izmed zasutih delavcev živega. Kdor ne bo umrl od poškodb, se bo zadušil radi pomanjkanja zraka. Zahvaliti se bo le izredno srečnim okoliščinam, ako bo mogoče rešiti še koga.

Policija je zaslišala gradbenega inženjerja Rudolfa Mondla, ki ga javnost obdoljuje, da je dovolil mešati v beton cement slabše kakovosti in v premajhnem razmerju z gramozom ter da je dal lesene opaže prehitro odstraniti. Inženjer je priznal, da v spodnjih nadstropjih ni porabljal cementa visoke ka-

kovosti, pač pa da je opazje odstranjeval šele po desetih dneh, dasi se odloščijo po zagotovilu cementne tovarne lahko že po dveh dnevih brez škode in nevarnosti.

Socialisti in sploh leve stranke so vzdignile hudo agitacijo med delavstvom ter poudarjajo zlasti dejstvo, da je cementarna, ki je dobavljala cement za stavbo, na sam dan nesreče znižala mezo svojim delavcem. Okoli kordona se shajajo stotine jokajočih žena in otrok, ki strahoma pričakujejo groznih vesti o svojih ter so zelo dovzetne za agitacijo temnih elementov. Dve sosednji hiši je včeraj oblast dala izprazniti in ena izmed teh se je kmalu nato

Med ruševinami iščejo žrtev...

Silka je bila posmeta kakšno uro po katastrofi. Vsa cesta pred zgradbo je bila pokrita z ruševinami, ki so težko poškodovale voz cestne železnice, ki je baš peljal mimo, in pokopale velik tovorni avto.

Strupeni plin

Komaj se je razširila po Pragi vest o strašni katastrofi z novo zgradbo na vogalu Poříča in Škofje ulice, že je sporečila kronika vest o novi nesreči v Manesovi ulici v Kraljevih vinogradih. Tam je počila ob hišah št. 59—61 plinovodna cev, plin se je razširil po kletnih in nižjih stanovanjih ter zastrupil 11 oseb. Ena oseba je umrla, še preden so ji mogli nuditi kakšno pomoč, ostale so odpeljali v bolnišnico. Štiri osebe so še vedno v smrtni nevarnosti.

SMOKING FRAK SCHWAB PRAV UGODNO

Koliko velja žena?

Moskovska «Pravda» je priobčila odlok nekega vaškega sovjeta z daljnega vzhoda, ki mu v civiliziranem svetu menda ni para. Odlok se bavi z navado kupovanja žensk v teh krajih, pa se ji ne postavlja morda po robu, temveč se samo — zavzema za interese moškega spola, ki ga ta navada težko zadeva. Ker bi bili vsi naporji za odpravo ukoreninjenega običaja zaman, skuša vsaj določiti tarif, ki da ga ne sme nihče brez kazni prestopiti. Odlok pravi:

«Ker nimajo dekleta nobene stalne vrednosti, zahtevajo starši zanje odruške cene in mnogo koristnih predmetov. To pa sili revne, neporočene občane, da morajo ostati brez žene. Izvršilni svet v občini je zato odločil, da morajo v bodoče veljati naslednje cene:

Za najboljšo dekle (lepo, dobro vzraslo, z lepimi lasmi) nič več nego 120 rubljev, 2 postelji, 2 odeji in 2 b'azini; za srednjelepa dekleta se cena primerno zniža, a cena vdov v nobenem slučaju ne sme preseči 120 rubljev.»

«Pravda» poroča v zvezi s tem odlokom, da se kupčija z ženami ne omejuje samo na dežele daljnega vzhoda. V samem osrčju Sovjetske unije, v Moskvi, živi rod kakšnih 5000 priseljenih Mongolov, ki vidijo v otroku manj nego sužnja, čisto navadno blago, ki ga prodajajo po teži! Dostikrat se zgodi, da prodajo 15-letna dekleta 60letnim star-

zrušila; vsled previdnosti oblasti to pot ni bilo žrtv. Podrobnosti prinašamo v današnjih brzojavnih poročilih. Z gotovostjo se pričakuje, da se bo zrušila tudi druga izpraznjena hiša. Mestno stavbno nadzorstvo je ukazalo provesti komisijonalni ogled vseh novih stavb, da se preprečijo nadaljnje nesreče.

V tem letu je v Pragi ta katastrofa že osmi dogodek te vrste, samo da doslej nobeden ni zahteval niti približno tako ogromnih in strašnih žrtv. Vzrok temu pojavu je po mnenju strokovnjakov prehitro in mrzlično zidanje, ki ne dovoljuje temeljitosti dela, v nekaterih primerih pa je kriv nesreče brez dvoma slab cement, oziroma premajhno razmerje pri mešanju z gramozom.

Občinstvo se je zavzelo za nesrečne žrtve in je do včeraj zbralo zanje in za njihove svojce preko enega milijona kron.

Tako se razstopi priste Aspirin-tablete lahko in hitro v kozarcu vode. Na ta način je tudi zajemčen priznan, izvrstni učinek. Kupujte samo priste Aspirin-tablete v originalnem zavoju „Bayer“ s modro-belo-rdečo zaščitno znamko.

Naši onstran granic

Cobollijevo maščevanje nad dr. Cokom

Trst, 10. oktobra 1928.

Dr. Ivan Marija Cok je vložil priziv proti razsodbi koprškega sodišča. Obsodba je bila res čin osebnega maščevanja in se celo tržaški Italijani, bivši iredentisti, zgražajo nad postopanjem fašističnega pokrajinskega tajnika inž. Cobollija in podtajnika Petrisa. Dr. Cok je pred nedavnimi dobil ukeo pravdo proti italijanski stavbinski združitvi »Indomitac«, ki je v povojni dobi polnila žep svojih članov z denarjem slovenskih vojnih oskodovalcev. Ker je »Indomitac« vršila razne preveč očitne sleparije, jo je večja skupina oskodovalcev tožila pred tržaškim civilnim sodiščem. Oskodovalce je z aspehom zastopal dr. Cok. Člani italijanske zadruge so morali poravnati škodo. Eden izmed voditeljev »Indomitac« je bil tržaški fašistični pokrajinski tajnik inž. Cobolli, kate-rega je sodišče obsodilo na plačilo obštetne vsote.

Inž. Cobolli je bil tedaj sklenil, da se mašuje nad dr. Cokom. V to svrhu se je obrnil na odv. Petrisa, ki je izdelal in izvršil znani načrt.

Odv. Petris je hotel ob tej priliki poravnati še nekatere osebne račune. V svojih izjavah pred sodiščem je obdoljeval tudi odvetnika Vesela. Ker obstojata dva odvetnika istega priimka, je Petris pojasnil, da obdoljuje onega Vesela, ki je imel z njim leta 1924 neki incident na koprskem sodišču. Bil je to odv. Fran Vesel, ki je bil navzoč tudi na razpravi proti dr. Coku in ki je povsem upravičeno vzkliknil: »Ah, tako plačujete vi osebne incidente!«

Ta dogodek so sodni kronisti italijanskih listov nepošteno zamočali.

p— Italijaniziranje priimkov v Trstu: Ališ Alissi, Beneš Bene, Caharija Zaccaria, Kurinčič Curini, Hermanski Ermani, Kolman Colmani, Leban Lebani, Leskovec Lescovelli, Lust Lieti, Mulliž Mullini, Novak Novelli, Pibrovec Pibroni, Puhar Pucherini, Samec Samese, Sedmak Settino, Tavfer Tauzi, Turk Turchetti, Umek Savini, Milost Della Grazia, Paurfeind Panfieri, Zavadiav Zavaldi, Cvetan Fioriti, Piščanec Polli, Sramek Sciami, Schrey Gridi, Slade Dolcetti, Slavec Salvi. Izpremenil je svoj priimek tudi sin pokojnega goriškega deželnega glavarja Pajerja di Monriva. Uslužben je kot inženjer v občinski upravi. Zove se sedaj Benvenuto Pari di Monriva.

p— Marghera. Tržaški listi pišejo o našranjanju pristaniškega prometa v Trstu in Benetkah. V osmih mesecih t. l. je bilo v Trstu skupnega prometa 3.351.920 ton, v Benetkah pa 3.759.840. Benetčani se pošasajo, da so že presegli predvojni promet. Tržačani uvidevajo, da se njihovo pristanišče ne povzpne nikdar več do predvojnega gibanja. Poleg Benetk je zrastle Marghera, novo benesko moderno urejeno pristanišče, za katero je potrosila vlada doslej že 650 milijonov lir. V Margheri so vsi pogoji za razvoj industrije, ki se že naseljuje tam. Prebivalo bo v Margheri lahko 50.000 ljudi. Na široko je zasnovana beneska pomorska prihodnost v Margheri gotovo ne v korist Trsta!

p— Občinski načelniki naj štedijo! Goriški prefekt je razposlal na vse občinske načelnike v deželi okoliščino s pozivom, da naj najskrbnejše štedijo in v nobenem slučaju ne smejo višati davčnin. Vse izdatke, ki niso nujno potrebni, treba odstraniti ali odložiti. Zelo lepo, pa precej pozno! Občine so tako obremenjene, da novih davčnin ne prenesejo več. Za kraske občine je nakazal Mussolini tržaškemu tajniku Cobolliju en milijon lir, da se za silo pokrijejo primanjkljaji v nekaterih občinah. Podestatsvo je draga institucija in za fašistične potrebe in občinskih davčnej nikdar dosti! Prefekt priporoča štednje, ali ni dvoma, da bo fašizem svoje izčrpanje slovenskih občin skril za nujne stroške, ki jih ima v svojem prodiranju med »drugorodci« in tako ostane prefektov poziv brez uspeha.

Pogled na stavbo, ki se je sesula

Zrebanje srečk 4. razreda drž. raz. loterije

Dne 9. t. m. so bile naslednje pri nas kupljene srečke izžrebane

Din 15.000.— je zadela srečka š. 70 372

„ 6 000.— „ „ „ 115 616

Po Din 500 so zadele sledeče srečke: 100.724, 30.984, 46.054, 46.159, 97.373, 108.161, 40.590, 115.652, 115.676, 115.682, 115.691, 10.891, 34.756, 58.275, 84.506, 84.637, 99.776, 99.875, 109.869, 120.192, 123.828, 123.901, 123.906

Onim, ki so jim bile srečke izžrebane z dobitkom Din 500.—, bomo na željo srečko zamenjali za neizžrebano, da bodo lahko igrali v milijonskem razredu.

Zadružna hranilnica, r. z. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Peter Moy:

Tekmec

Bobbyju se je strahovito mudilo. Polodne je že zvonilo, on pa je imel še razne opravke in pripraviti se je moral na dolgo potovanje. To potovanje je odločilo o bodočnosti njegove mlade trgovine. Hotel je postati bogat mož.

Kam neki je bil položil listine, katere bi moral vzeti s seboj?

Tedajci je zazvonil telefon. Nejevoljen je stopil k aparatu, toda ko je nastavil slušalo na uho, se mu je takoj zjasnil obraz.

»Elza, ali ste vi?«

»Da Bobby. Ali imate kaj časa zame?«

»Prav za prav...«

»Kaj pomeni, prav za prav, Bobby?«

Njen prijazni glas je psotal za senčico boli hladan.

»Prav za prav imam mnogo posla. In prav za prav hočem odpotovati.«

»Kdaj morate odpotovati, Bobby?«

»Oh 2.05 se odpelje moj vlak, Elza.«

Slišal je njen zvonki smeh. »Izvrstno, Bobby, toda takoj morate priti k meni. Zelo važno je.«

Dobri Bobby, ki je že leto dni iskreno želel, da bi mu Elza postala žena, je bil prijetno presenečen.

»Dobila sem pismo, Bobby, zelo zanimivo pismo.«

»Takooo?«

»Pismo mi je pisal vaš prijatelj Teodor, dragi Bobby.« Bobby je takoj zasluhlil vsebino tega pisma. O. ta zahrbtnji prijatelj Teodor! Siknil je: »Poročiti vas hoče?«

»Da Bobby, tako je. Ako je resnica, da me ljubite in hočete za ženo, pridite takoj. Ali pa je vaše potovanje tako važno?«

Bobby je jecljal v zadregi: »Moje potovanje je zelo važno, toda pridem takoj, Elza!«

»Torej vas pričakujem, Bobby. Do svidenja!«

Bobby je bil razburjen. V trenutku ni razmišljal, odkod sedaj Elza ve, da jo ljubi. Trenutno je občutil le veliko sovraštvo do svojega najboljšega prijatelja Teodorja — svojega tekmeča. Želel si je, da bi govoril z oboževanko, ker bi se potlej lahko z mirnim srcem odpravil na pot. Čez pol ure je bil že pri Elzi, ki ga je nemirno pričakovala.

»Dober dan, Bobby! Sedite. Sama sva. Papana sem poslala na izprehod in sedaj govorite odkrito.«

Sedel je in molčal.

»Kdaj pravite, da morate odpotovati?«

»Oh 2.05, draga Elza!«

Merila ga je s strani. »Ali boste mnogo zaslužili pri nameravani kupčiji?«

»Zelo mnogo, draga Elza! Tako si je Bobby vsaj želel, akoravno še ni bilo sigurno, da mu bo uspelo.«

»Čitajte!« in dala mu je Teodorjevo pismo.

»Tega nisem pričakoval.«

»Meni pa je bilo to že dolgo znano in sedaj se hočem odločiti.«

»Torej ga ljubite?«

Smehljaje je odgovorila: »Zelo simpatični mi je — da, izredno simpatični.«

Bobbyju je zatrepetal srce. »Ali naj odidem?«

»Ne! Ljubezen je treba preizkusiti, dragi Bobby. Razumeli boste, da si želim moža, pri katerem se bom čutila varno in srečno.«

»Torej hočete preizkusiti mojega zahrbtnega prijatelja?«

»Vas hočem preizkusiti in morebiti...«

»Kaj želite?«

Elza je pogledala na svojo urico in hitro odgovorila: »Preizkušnja ni težka; ostanite pri meni eno uro, zabavajte me in pozabite na svoje kupčije!«

»Zelo rad.« Pripovedoval ji je o novi limuzini, katero si bo nabavil, ko se vrne s potovanja; govoril ji je o tenisu, golfu in raznih družabnih dogodkih, le svojih kupčij ni omenil. Sredi pogovora je Elza nenadoma poskočila in zmagovalno pogledala na svojo urico. Bilo je baš 2.05.

»Tako, dragi Bobby. Izvrstno ste se držali. Nikdar ne bi bila srečna, če bi morala kot vaša žena zaostajati do moralna kot vaša žena zaostajati za vašimi trgovskimi posli. Hotela bi biti vedno prva. Sedaj vam dovolim, da me tikate in tudi poljubite me lahko.«

In Bobby jo je tikal, tudi poljubil jo je, boječe in nežno, a razumel je ni. Ko je vstopil papa, še vedno ni našel besede. Srečen je le priklimal z glavo, ko je Elza povedala, da sta se pravkar zaročila. Zvečer se je peljala vesela trojica v gledališče in kasneje so slavili zaroko v

finem restoranu. Ko se je približala polnoč, je postal Bobby nemiren. Elza se ni mogla razložiti njegove nestrpnosti.

»Kaj ti je, Bobby? Ali ti tu ne ugaja?«

»Mar nisi srečen?«

»Toda, drago dete,« je odgovoril Bobby, »saj veš, da se moram ob 2.05 odpeljati.«

Piavolasa Elza je ostrmela.

»Saj si se vendar hotel odpeljati z poljskanskim vlakom, dragi Bobby?«

»Nesmisel, draga, popoldne ne vozi noben vlak. Mar hočeš, da zamudim tako sijajno kupčijo?«

»Ne!« se je oglašil papa. »Prva skrb naj ti bo trgovina, dragi Bobby, ker končno imaš sedaj dolžnost, da skriš za svojo rodbino.«

Proti nevarnosti infekcije potom ustne dupline vporabljajte okusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDER

ki ne potrebujejo osebnega priporočila, ker so po vsem svetu poznane radi svojega preizkušnega in sigurnega delovanja.

Gluck:

Zlati panter

24

Naglo sem ga odprl. Pismo je imelo datum današnjega dne; gotovo ga je bila jutraj napisala in oddala.

»Dragi gospod Clayton!

Gospa Fawcetteova me je za jutri, v petek, povabila na lunch, na katerega pride tudi gospod Mallardi. Obljubil je, da naju seznani z novo čudovito piščo. Ali bo podobna tistemu znamenitemu čaju, ki sem vam pripovedovala o njem, ne vem.

Ce pridete potlej okoli štirih popoldne k meni, ali bolje, k moji teti na običajni čaj, vam povem vse, kakor sem vam obljubila. Vaša vdana

Natalija van Cleef.

Na to pismo sem takoj odgovoril, sprejel sem njeno vabilo, namignil ji, da sem v velikih skrbih zaradi nje, in jo poprosil, naj bo kar moči previdna. Sam sem nesel pismo v skrinjico. Nato sem se vrnil in odprl drugo pismo, ki sem ga imel v prvem trenutku za neumno šalo, kajti zagledal sem samo vrsto črk, ki niso bile med seboj v nikaki zvezi. A že sem se spomnil, da sva bila z Mooreom dogovorila tajno pisavo; poiskal sem ključ in razbral po njem tole poslanico:

Dragi Clayton,

Bodite oprezn! — pazite, da ne zbudite sumnje — Moorea že opazujejo in zasledujejo!

Iz tega sporočila, ki je bilo očividno od šefa, sem posnel, da

tajna služba ne skrbi samo za naš blagor, ampak da je tudi točno poučena o vsem, kar naju zadeva.

Poklical sem Moorea, ki je takoj prišel k telefoni. Ko sem končal svoj raport o nocojšnjih doživljajih, je tiho zažvižgal.

»Čujte, Clayton,« je dejal, »stvar postaja resna. Prišli so mi na sled. Morda bi se pa vendar dalo kako urediti, da se odresem zasledovalcev in sestanem z vami, ne da bi naju kdo opazoval. Dobro, bo, če vzamete Larryja seboj. Peljita se v najetem avtu po časi skozi park, z vogala ceste 59 in Pete avenije — proti zapadnim vratom. Spotoma me vzameta v voz, če bom držal klobuk v roki. Ako bom imel klobuk na glavi, nikar ne ustavite, niti če bi me videli. Ako me ne bo na mestu ali ako bom imel klobuk na glavi, tedaj bo to znamenje, da me zasledujejo. Ali pridete?»

»Seveda!« sem rekel. »Kdaj naj pridem?»

»Okoli polni treh. Če me ne bi našli tam, se vrnite v svoje stanovanje in me pokličite ob štirih.«

Po končanem razgovoru sem položil Vinigovo zapisnico pod oboje in legel spat. Larryju sem naročil, naj skrbno zaklene vrata stanovanja in zapne varnostno verigo.

10. poglavje.

Gospa Fawcetteova je radovedna.

Ko sem se v petek zjutraj prebudil, sem še v zaspanosti čutil čuden nemir, ki si ga nisem mogel pojasniti. Potlej pa so dogodki minulega dne zdajci oživel v meni; skočil sem s postelje in viknil Larryju, naj mi pripravi kopal.

Larry je stopil v sobo, — režeč se kakor zmerom. V rokah je nesel zajtrk na čajnem pladnju.

»Odnosite čaj, Larry,« sem dejal. »Prvo je kopal. Kako vraga vam je prišlo na um, da ste mi dali tako dolgo spati? Koliko je ura?»

»Sele osem, gospod. Okopljete se lahko takoj, a preje vendar popijte čaj —«

»Zakaj me niste zbudili?« sem ponovl.

»Zakaj naj bi vas bil budil, gospod? Če vam ne bi bilo prav, bi mi zmetali vso knjižnico v glavo.«

»Prinesite mi zajtrk čez deset minut in ne izginite mi spet k svojem dekletu, ker se moram še nekaj pomeniti z vami.«

Larry ni niti slutil, da kaj vem o njegovem ljubimkanju z zalo

sobarico iz zgornjega nadstropja. Neumno se muzaje je odšel z zajtrkom, ne da bi našel kak odgovor.

Čez četr ure sem sedel osvežen pri zajtrkovni mizi; nekoliko me je skrbelo, kaj bo z menoj, če mi Larry zaradi sobarice odpove. Moore, ki je vse izduhal, je bil zvedel tudi o njegovih pomenkih v stopnišču, toda nihče izmed naju dveh ni smatral Larryjevega znanja za resno stvar, ker je prerad menjaval predmete svojih nagnjenj. Moore se je le bal, da ne bi kraljici svojega srca kaj blebetal o naših zadevah. A jaz ga nisem imel za zmogljivega take nespameti; preveč zanesljivega se je bil izkazal doslej.

Po zajtrku sem rekel Larryju: »Sedite! Povedati vam hočem, kaj nameravam popokne, da nama ne skazite posla.«

Obširno sem razložil nameravano vožnjo po parku in rekel naposled: »Kakor vidite, me po tem takem še nimajo na sumu.«

Larry je prislunil in vprašal: »Kdo so ti, oni, gospod? Ali je to morda snočni bledoličnik z repetirno pištolo?»

»On in vsa tolpa prijateljev, ki jih menda ima. In zdi se mi, Larry — ne, upam — da nekaj vedo o moji sestri.«

»Dajte mi njegov naslov, gospod — a saj ga ne potrebujem, poznam ga že! Če bi moral zadaviti tega psa, mu hočem izvititi rešnico!«

Sokol

Lahkoatletske tekme obmejne- ga okrožja v Dol. Logatcu

Prejšnjo nedeljo so se vršile v Dolnjem Logatcu tekme v lahki atletiki za društva obmejne sokolskega okrožja ljublj., sokol. župe. Izmed 9. okrožnih društev so poselala k tekmam svoje članke samo tri in sicer Ziri 7 tekmovalcev, Borovnica 8 in Vrhnika 11, skupno torej le 11 tekmovalcev Glasom stališke za leto 1928. Štejejo ta društva 118 članov - telovadcev in moramo zaradi tega grajati tako majhno udeležbo. Lahkoatlet- ske tekme je sklenil tehnični odbor JSS obve- zne za vsa društva in postavil tako nizke mere v petoboj, da bo omogočeno vsako- mu društvu poslati svoje članstvo k tekmam. Povdariti moramo, da ne gre pri teh tek- mah za doseg — rekordov, ampak pre- vsem, da se članstvo priuči tekmovalni v- panogah lahke atletike. Kar velja za članke, isto velja tudi za članke. Razen ljublj. so- kolskih društev niso članice tekmovalce niti v Litiji, niti v Domžalah, niti v Logatcu. V tem pogledu bo moral župan tehnični odbor prihodnjič ukreniti energične korake.

Tekme v Logatcu so se vršile na letnem telovadšču dolnjelogaškega Sokola pod vod- stvom župnega nadzornika br. Burgstaller- ja iz Ljubljane. Člani so tekmovali v »kop- janskih« prostih vajah, skoku v daljavo in višino z zaletom, v teku na 100 m in metu krogla 7,25 kg.

Pohvalno moramo omeniti brate iz Zirov, ki so se prav dobro pripravili za tekmo. Že pri prostih vajah so se izvršno izkazali, vsi so dosegli po 10 točk, pa tudi v ostalih pa- nogah so pokazali razmeroma lepe uspehe. Najbolji doseženi uspehi so bili tek na 100 m 12 dveh petin sek. in met krogla 820 cm, dočim so bili uspehi v skokih v daljavo in višino nekoliko slabjši. Tu bi pripočeli li bratom načelnikom, da bi v poletni dobi, ko se goji telovadba pod milim nebom, po- svečali večjo pažnjo lahki atletiki, zlasti ona društva, ki imajo lastna letna teliva- dišča.

Tekma je v splošnem potekla v lepem re- du in je prinesla naslednje rezultate: I. br. Poljanšek Milan 89,5 točke, II. br. Bettel Drago 89 točk, III. br. Bažnar Rudolf 88,5 točke, vsi trije iz Zirov. Bratom Zirovcem čestitamo k lepemu uspehu, ostalim pa, ki se tekem niso udeležili, priporočamo več sokolske discipline in poštenosti.

Sokolsko društvo v Šiški je s 1. okt. vzel v najem veliko dvorano restavracije »Gorenjski kolodvor«, ki bo služila za te- lovadnico in prirejanje vseh društvenih prireditvev. Prirejalo bo vsak petek in ne- deljo zvečer, pa tudi vsako nedeljo dopol- dne ob 11. uri kulturne kino-predstave pro- ti malenkostni vstopnini. Vodstvo odseka bo pa skrbelo za izbran in raznovrsten pro- gram. Da se družabnost in medsebojno spo- znavanje v Šiški čim bolj razvije, bo pri- rejalo društvo tudi družabne večere. Redno se bo vršila vsako soboto zvečer plesna šo- la pod vodstvom prof. Trošta ob zvokih zna- nega Prinčičevega orkestra. Osvoboditvi Sokol v Šiški starše, da pošljejo svoje čelo- v sokolsko telovadnico, kjer jih hoče pod dobrim vodstvom vzgojiti v telesno in mo- ralno zdrave, dobre državljanke. Vrš se te- lovadba za moško deco vsak torek in četr- tek od pol 6. do pol 7. ure, za moški nara- ščaj od pol 7. do 8. ure, za žensko deco in ženski naraščaj pa iste ure ob ponedeljkih in sredo.

Sokol I. na Taboru naznanja, da prične v torek, dne 16. t. m. z rednimi vajami za moški pevski zbor ter vabi vse članke- pevce k sodelovanju. Vaje se bodo vršile vsak to- rek in petek od 8. do 10. ure zvečer.

Tragična smrt br. Miroslava Trefnega v Košicah. Dne 9. septembra se je vršila v Košicah javna telovadba domačega sokol- skega društva. Ob tej priliki se je smrtno poškodoval bivši načelnik košičkega društva in vzhodnoslovaške sokolske župe br. Miro- slav Trefny, ki se je naselil po osvoboditvi Slovaške v Košicah. Tamkaj je bil takoj iz- voljen za društvenega in župnega načelnika ter je vzgojil najprej iz domačinov močan prednjački zbor in osiguril na ta način društvu trden obstanek. Brat Trefny je bil doma iz Smilčova, kjer je bil izbrani telov- adec dvakrat dosegel prvenstvo v Podbe- logorški župi. Njegov oče je bil znan vrstnik Tyršev in član prve sokolske ekspedicije leta 1889. v Francijo. Čast njegovemu spo- minu!

Na najlepši točki tik cerkve v večjem kraju pri Ptujju se prodaja radi rodbinskih razmer

lepa hiša

z staro vpeljano gostilno in trgovino.

Tik poleg je vzorno gospodarsko po- slopje, vinograd, sadovnjaki in nekaj orakov orane zemlje. Dobra eksistenca sigurna. Cena po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod Lepo posestvo 17.

„OLLA“
GUM...?

Poslopje

v katerem je bila dosedaj elekt- rarna v najboljšem stanju s vpeljanim električnim vodom pripravno za vsako podjetje, ležečo ob glavni cesti v bližini glavnega kolodvora proda mestna občina Ljutomer. Natančnejši podatki in cena se iz- vesta v občinski pisarni v Ljuto- meru. 1214

Astma

je silno zavratna bolezen. Kdor na njej boluje, postane stopnjema vedno ner- vnozejši vsled pomanjkanja zraka in težkega dihanja, trpi na nespavanju in ne more izvršiti svojih poslov. V mnogih slučajih Vam bo nudil prasek

ASTMO PROTI ASTMI

znatno olajšanje, ker ublažuje krče in razkrajja sluzi in tako ne ruši nočnega miru.

— Dobiva se v vseh lekarnah. —

GALEMUS, KEMIJSKA INDUSTRIJA v FRANKFURTU na M.

Skladišče za kraljevino SHS

MIŠKOVIĆ in KOMP. - BEOGRAD

Sarajevska 70.

Iščemo osebo

po vseh mestih

kot voditelje podružnic. Poseb- na izobrazba skladišče ali prom. kapital neporeben. — Mesečni dohodek ca. 150 — 200 dolarjev.

Vprašanja na: 12058

„The Novelty Company“

v Valkenburgu (Limburg) Nizozemska

Češke tkanine

za domačo uporabo

Eksportiram svoje garantirano pristnobar- ne izdelke za konsumente (kanavase, zefir - macco, inlet, batist, flanellet, damast, bri- sače i. t. d.).

Ko mi vpošiljete naslov (zadostuje dopisnica z 1,50 Din znakom), dobite takoj iz moje tkalnice vzorčno kolekcijo g. r. t. in franko na vpošljo.

JAROSLAV MAREK

tkalnica

Bystre nad Metulj — Češkoslovaška.

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

12144

Ali se želite osvoboditi revmatizma in protina?

Trganje, zbadajoče bolečine v udih in šlenkih, otekline šlenkov, pobačene noge in roke, zbadanje, trganje v raznih delih telesa, da celo slabost oči so včasih posledice bolečin vsled revmatizma in prehlajenja, ki se morajo odstraniti, ker bi bolezen vedno bolj in bolj napre- dovala.

JAZ VAM NUDIM

zdravilno pijačo, ki Vam razkrajja sočno kislino, pomaga pri prebavi in čiščenju. Ni to kakšno univerzalno sredstvo ali skrivnostno zdravilo, ampak zdravilo, ki ga je dala dobra mati narava za dobrobit bolnega človeštva.

Vsakemu brezplačno za poskušnjo.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih skladišč, ki so po vseh državah, popolnoma brezplačno in franko eno steklenico za poskušnjo obenem z navodilom in poučno razpravo. Tako se boste mogli sami prepričati o tem neškodljivem sred- stvu in njegovem delovanju.

August Märzke, Berlin — Wilmersdorf, Bruchsalterstrasse Nr. 5. Abt. 19

Oglašujte v „JUTRU“

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni svet

Umrl nam je ljubljenski soprog, nepozabni in predobri sin, brat, svak in strič, gospod

dr. Edo Fajdiga

srez. zdravst. referent v Litiji

danes ob 8. uri zjutraj, spravljen z Bogom, po kratki in mukepolni bolezni.

Truplo nepozabnega pokojnika se prepelje v Ljubljano, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo, dne 14. t. m. ob 3. uri pop. iz Valva- zorjevega trga št. 5 na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

12138-a

Litija - Ljubljana, dne 12. oktobra 1928.

ŽALUJOČI OSTALI.

Za obisk zasebnikov v manjših krajih sprejmemo za Slovenijo 12116

par provizijskih potnikov

Predmet nudi velike možnosti za zaslužek in je nepo- grešljiv v krajih, kjer ni električne luči in se torej lahko prodaja.

Pogoj znanje nemščine in slovenščine. Kompetentom, ki imajo dobre reference in razpolagajo s kavicjo 1000 Din za kolekcijo, se da predumet za potovanje.

Ponudbe na „Barzel“, d. d. Subotica.

Iščemo

varilca za avtogensko varjenje.

Nasio v oglasnem odd. „Jutra“.

12144

tovarna POHIŠTVA

I. I. NAGLAS, Turiaški trg št. 6

prilporeča svojo veliko zalogo vsako- vrstnega pohištva na najnižjih cenah

183

Vsega je dost!

Hočem, da bodem končno elegantna. Pa to ni težko. Vprašajte tolmacha za vsa vprašanja mode, a to je naš

modni katalog za jesen in zimo 1928-1929

Na neštvislnih slikah prikazuje vam on našo vedno kompletirano izbiro vseh oblačilnih predmetov za dame, gospode in otroke. Imeti ta katalog, znači vedeti, kaj je moderno in okus- no in vedeti, kje se vse to dobi v priznani dobri kakovosti. Zahtevajte ta katalog čim prej, pošljemo ga redj brezplačno in brezobvezno za Vas. Največja trgovska in izvozna tr- govina v SHS.

18062

Kastner i Öhler

Zagreb 37

Trgouska hiša

v Gosposki ulici, Maribor takoj na prodaj. Stanovanje več sob takoj na razpolago. Dopise pod „Dobro naložen kapital“ na upravo „Jutra“ Maribor. 12120

ZAKAJ

vporablja napredni radio-amater

TUNGSRAMOVE BARIJEVE CEVI?

Ker predstavljajo te cevi pri današnjem stanju zna- nosti in tehnike najpopolnejše in najtrpežnejše. Kako se prepričate o tem, da so Tungstramove barijeve cevi najpripravnije za Vaš aparat?

Prinesite svoj aparat eni podpisanih tvrdki. Če je to združeno s težkočami, pošljite radio-trgovcu stikalno shemo svojega aparata ali pa pišite, v kake svrhe na- meravate porabiti cevi.

Tungstramove barijeve cevi vas bodo presenetile z nesluteno močjo glasu in čistočo tonov.

Franc Bar, Ljubljana, Mestni trg 5,
Radio, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5,
Radio val, Ljubljana, Kongresni trg 3,
Slavo Kolar, Ljubljana, Dunajska cesta 22,
A. Verbaj, Ljubljana, Gosposvetska cesta 13,
Ivan Bogataj, Ljubljana, Kongresni trg 19,
Karlo Florjančič, Celje, Cankarjeva cesta 2,
Josip Wipplinger, Maribor, Jurčičeva ul. 6,
Radio Starkel, Maribor, Trg Svobode 6,
Josip Ogrižek, Novo mesto,
Jakob Klenovšek, Trbovlje.

12104

TKO JE NEZADOVOLJAN SA SVOJIM KRUHOM

ILI PECIVOM, NEKA POKUŠA PEČI IZ

originalnog

Jugobanar-patent-brašna

PA ČE BITI TADA POTPUNO ZADOVOLJAN!

